

ALBIS: 22; 86 oldalal

AZ ÉRMELLÉRI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1941 MÁJUS 15.-ÉN TARTOTT TAVASZI
ÉS 1941 NOVEMBER 12.-ÉN UGYANCSAK
SZÉKELYHIDON TARTOTT ŐSZI

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KÖZREBOCSÁTJA :
BORUZZS LAJOS
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA

1941

KOHN SÁMUEL SZÉKELYHID

AZ ÉRMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1941 MÁJUS 15.-ÉN TARTOTT TAVASZI
ÉS 1941 NOVEMBER 12.-ÉN UGYANCSAK
SZÉKELYHIDON TARTOTT ŐSZI

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KÖZREBOCSÁTJA :
BORUZZS LAJOS
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA

1941

KOHN SÁMUEL SZÉKELYHID

Az Érmelléki Református Egyházmegye

Székegyhídon 1941 május 15-én megtartott évi

Rendes közgyűlésén

Jelen voltak :

Szabó Zoltán esperes

és

Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok

elnöklete alatt :

a)

Tanácsbírák :

lelkészek :

Bakos József

Boruzs Lajos

Jakab József

Kalmár István

világiak :

Bóniss Elemér

Farkas Lóránd

b)

jegyzői karból :

lelkészek :

Boruzs Lajos főj.

világiak :

Gönczi Sándor alj.

c)

tanítóképviselek :

Tóth Zsigmond

Jakab Lajos

Kósa Károly

Kántor Péter

d)
az egyházak képviselői :

- Albis : Saja Sándor lp.
Apátkeresztur : Kádár Miklós lp.
Asszonyvására : Pálur István lp.
Bályok : Kalmár István lp. tb.
Berettyószéplak : Donáth László lp.
Bihardiószeg : Fias Kálmán lp. Molnár Imre g. Magyar
Vince sl.
Biharvajda : Virág Lajos lp.
Csokaly : Benedek Géza lp.
Érábrány :
Éradony : Laczák Dezső lp.
Érbogyoszló : Jakab József lp. tb. Borsi Imre. g.
Érkeserü : Ferenczi Ernő h. lelkész és Csoiba Imre g.
Érköbölkut : Varga Béla lp.
Érmihályfalva :
Érolaszi :
Érsemjén : Szatmáry Károly lp.
Értarcsa : Molnár József lp.
Gálospetri : Kádár Miklós lp. és Fráter Jenő fg.
Hegyközszentimre :
Hegyközszentmiklós : Silye Gábor lp.
Kiskereki : Boruzs Lajos lp. tb.
Kóly - Nagykágya : Dibáczy József lp. és Ecsedi Sándor g.
Magyarkécz :
Margitta : Szendrei Dénes lp.
Micske : Kovács József lp.
Monospetri : Barcsa Sándor lp.
Ottomány : Cs. Nagy Dániel lp.
Piskolt : Bakos József lp. tb.
Poklostelek :
Szalacs : Mihályi Zoltán lp.
Székelyhid : Szabó Zoltán esperes-lelkipásztor Hasznosi
Ferenc g.
Szentjobb :
Tóti : Liszkay Kálmán lp.
Vedresábrány : Barcsa Sándor lp.

1. szám.

A templomban tartott istentisztelet után, amelyen Boruzs Lajos lelkeszi főjegyző hirdette az ígét Máté VI. 13 b. alapján.

Esperes ur a következő, szivből fakadó és lelkeket magával ragadó megnyitó imádságot mondotta :

Dicsér Léged teljes szivünk nagy Isten és imádjuk a Te szent nevedet a Te szentidnek gyülekezetében, a Te templomodban ! Hogy is ne dicsérnénk, hogy is ne imádnánk, mikor gonviselő jó Atyánk vagy. Ezer esztendő s nemzetünk története igazolja, hogy az vagy. **„Nézzünk csak bele a történet könyvébe, mindenütt meglátjuk vezérnyomdokát, mint a folyó vizek által a nap képe áthuzódik rajta aranyhid gyanánt.”** És ezt a gondviselést tapasztalhattuk saját életünkben is. Mikor nehéz idő sötétsége vett bennünket körül Te segítettél bennünket akkor is s a csüggedéstől és kétségbeeséstől Te oltalmazál meg Mikor sóhajtottunk, zugolódtunk a borzasztónak nevezett nyomás sulya alatt Te adtál erőt, hogy szivünk helyén legyen. Mikor nemzeti önérzetünk is arcul veretett, mikor életünknek s javainknak biztonsága nem volt lelkünk belső sugallatában Te szólottál hozzánk **Légy csak nyugodt közeledben vagyok, kezemet sorsodon tartom s megmutatom rajtad az én kegyelmemet és segedelmemet.** Igen Te adtál erőt nekünk Abban a mélység sötétségben, amely körülvelt bennünket, a remény sugarát Te ragyogtattad felettünk most halványan, majd erősebb fényben és tövises uton. Te vezettél mindaddig, míg egyszer megnyitottad számunkra a szabadulás kapuját s elhoztad a napot, amelyet Te rendeltél, hogy örüljünk és vigadjunk azon.

Oh légy áldott nagy Isten, velünk közlött gondviselő jóságodért, légy áldott, hogy a szabadulásért való hálaadás poharát fölvehettük, légy áldott, hogy anyaszentegyházadat is megőrizted az elnyomás keserves két évtizedében s megtartottad az egyház veteményes kertjeit, az iskolákat is. Légy áldott, hogy a Trianon által szétszaggatott egyházmegyénk két része ismét eggyé

lehetett. Légy áldott azért is, hogy e napon, összegyűjtöttél bennünket tanácskozásra.

Jó Atyánk Istenünk ! midőn hálát adunk Neked megszámíthatatlan jótéteményidert, egyuttal leborulva arra kérünk, eléged meg immár az emberirtó háborut s a kizajlott bus viharok felett ragyogtasd fel a békeség szép szivárványát, oh jöjjön el már valahára Atyánk e földre is „a Te országod, a békesség országa “

Áldd meg gyermekeidet, kik békességért Imádkozunk, az egyházakat, amelyek a békességet és szeretetet terjesztik e földön, áldd meg az igehirdetőket, a tanítókat, a világi bölcs vezetőket, a presbitereket s az egyház nagyjait és kicsinyeit. Tekints kegyelemmel reánk is s áldd meg a mi tanácskozásainkat, bejövételünket és kimenetelünket, áldd meg anyaszent egyházunk ügyének s a Te országodnak előhaladásában, a Te örök dicsőségedre, kinek legyen mostani összejövételünk által is dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás a Jézus nevében. Amen !

2. szám.

Pappszász Lajos emei gondnok ur következő megnyitó beszédet mondotta :

Nagylisztelei és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés !

Nehéz volna szavakat, kifejezéseket keresni annak a határtalan örömmek, boldogságnak kifejezésére amely mindnyájunk szívét, lelkét teljes egészében eltölti, hogy kegyelemből megérhettük a mai napot megérhettük ezt így mint az egyetemes, református magyar Egyház szabad közvetlen, kapcsolatu alkotó tagja

Nem óhajtom felsorolni azokat a sérelmeket, fájdalmakat, megaláztatásokat, támadásokat melyekben a le-tűnt korszakban nem csak egyházunk és egyház szerve-zetünk de egyénileg, személyileg is részünk volt. De ez már — elmúlt — örökre. — Nem lehet és nem szabad ez időszakra azt mondani felejtünk. Mert ennek az idő-szagnak, nagy tanuságai vannak melyekkel foglalkoznunk kell. Ezek a tanuságok pedig parancsokat képviselnek a jövőre nézve.

Maga a felszabadulás módja és mikéntje kegyelmi tény volt. Mert ezen a helyen és ezeken a pontokon a

hol minden előkészület megvolt téve arra, hogy a modern támadás és védekezés legpusztítóbb és legrombolóbb technikája kellett volna, hogy szembe kerüljön egymással a legrettenetesebb szinterét mutatta volna az ember és anyag és az egész áldott vidék teljes tönkre tételének. Ettől kimélt meg és mentett meg a legfelsőbb Hatalom.

Van-e tehát szó van-e képesség ennyi kegyelemért illő hálát és köszönetet mondani? Van — mert ebből a kegyelmi tényből azt látom, hogy e népnek e lakoságnak itt kötelességeket kell teljesítenie és erre elhivatottak. Mentül pontosabban teljesebben mentülszebb, nagyobb és nemesebb igyekezettel tölti be az elhivatás kötelességeit annál teljesebben fejezi ki mélységes háláját és köszönetét. Itt a köszönet nem szó, nem ünnepélyesség hanem üntudatos tettek és cselekedetek sorozata.

Az a bölcs választás mely ezer év előtt nem a bizanci antiochiai alexandriai nagy jeruzsáلمي függő viszonyát fogadta el hanem nyugat felé indulva megteremtette souverenitását és kaput nyitott ez irány kulturájának azt mondhatjuk éppen minket állított a kelet előtörésének védő szolgálatába. Mert ez az elmúlt huszonkét év erőszakos hatalmi szóval erőss előtörése volt a keletnek az orthodoxiának éppen rajtunk keresztül, volt tehát módunk és alkalmunk össze hasonlítani tehetni a két irányzat hitéleti és erkölcsi felfogása között és láttuk annak átvitelét a politicum módszerein keresztül a gyakorlati életbe.

Édes örömmel és büszke megnyugvással tölt el az a tudat, hogy mi itt eleget tettünk a szentistváni, a keresztyén állam alapítás alap gondolatának és a mikor Istenkegyelméből ismét tagjai lettünk édes Magyar hazánknak megpróbáltatásaink és szenvedéseink után nem szégyen és elhomályosítást de fényt és ragyogást tudunk adni a mi egységünk és össze tartozásunk symbolikus kifejezőjének a magyar Szent Koronának.

Uj élet kezdetén állunk.

A keresztyén esemény újabb és fokozottabb munkát követel. Nem elégszik meg eddigi kulturával. Mindenütt és mindenben, az élet legaprólékosabb mozzanatában ott kíván lenni, és elfoglalni az őt föltétlenül megillető

helyet. Nekünk is kivétel nélkül ennek szolgálatában kell állanunk.

A születéstől, családon társadalmi életen át a koporsóig. Ez a tudat kell, hogy eltöltse a theológiát a társadalom-tudományt, kell, hogy kialakítsa a világ nézetét, sérthetetlené téve krisztusi páncéljával minden más eszmeáramlat ellen, hogy ott álljon örök időkre teljes fenségében a református magyar *Anyaszentegyház!*

Méltóztassanak megengedni, hogy ez alkalommal egy rövid percet áldozzunk azon ember emlékének a ki oly hosszú időn át a legkritikusabb időszakban állott szerzett egyházmegyénk kormányánál a ki-mondhatni egész életét egyházmegyénk keretében töltötte el és lelkének szive minden dobbanásának egyéb impulzusa nem volt mint szolgálata. Úgy vélem, mindannyian ismertük, becsültük, szerettük őt és kérjünk most is áldást volt esperesünk literáti Végh József emlékére. Vele együtt mindazok emlékére kik együtt dolgoztak velünk, de az Isteni rendelés szerint már nem érhatték meg nagyörömünket földi életökben csordultig van a szívem uraim, nem csak végtelen örömmel hanem nemes büszkeséggel is Mert vissza tekintve a megpróbáltatások komor idejére látom és tudom, hogy szeretett egyházmegyénk mint állott sziklaszilárdan rendeltetése szerint.

Üdvözlöm itt elsősorban tisztelt Elnöktársamat Szabó Zoltán esperes Urunkat. Kivel volt szerencsém együtt dolgozni, mint egyházmegyénk főjegyzőjével, tanácsbirójával a legkritikusabb időpontokban is és a ki sohasem felejtkezett meg szívének lelkének minden erejével nehéz szolgálatáról. Meg kell hajolnom Egyházmegyénk igen tiszteit lelkészi kara előtt. Nem volt soha egyis aki ingadozott vagy kétségeskedett volna. Még panasz sem hangzott el, pedig tudom, hogy volt idő mikor talán egy-egy helyen felütötte fejét az élet nehéz gondja is. És dicső példát mutattak az evangéliumi szolgálat példás teljesítéséről. Hálás köszönetet kell mondanom itt egyházmegyénk világi funktionáriusainak is. Minden időben készen állottak a legszebb a legmagasztosabb szol-

ban

por-
rsa-
tét,
zme
égé-

egy
oly
ere-
ész
nek
volt
sül-
ere-
zok
en-
öldi
ég-
sza
om,
dan

mat
ém
ács
ha-
vel
énk
aki
em
lán
is.
vél-
itt
dő-
ol-

gálatra önzetlenül, fáradhatatlanul. Érezték, ismerték és értékelték azt a felbecsülhetetlen kincset melyet Őseik biztak reájuk és amiben benne foglaltatik és benne feloldódik, egész református magyar életünk.

Köszöntöm egyházmegyénk tantestületét az elismerés minden jegyével. Ott buzgólkodtak nehéz ürhelyükön. Elkövettek minden tőlök telhetőt, minden állam hatalmi követelőzés ellen, hogy el ne rabolják tőlünk a jövő nemzedéket és velök a mi édes magyar anyanyelvünket.

Nem tudom elhallgatni, hogy ne fejezzük ki köszönetünket egyházmegyénk női missiót teljesítő tagjaival szemben is. Áldásos működésök a szövetség keretében nagyon sokban hozzá járult és kiegészítette az evangéliumi tevékenység nagy terét és cselekedeteiket éppen ez az elgondolás tette gyümölcsözővé.

Legyen szabad még e helyről is köszönetet mondani felsőbb hatóságainknak, hogy bölcs vezetésök és irányítások mellett élhettünk régi törvényeink és jogszabályaink keretében. Tudjuk ezért milyen küzdelmet kellett megvívniok és mennyi gáncsban volt részök

Most pedig fogadják szeretetteljes, meleg üdvözlésünket azok a kedves Testvéreink is a kik ismét vissza térhettek ide ezen egyházmegye kebelébe, hogy együtt folytathassuk az új munkát, azt a minden áldást magában foglaló nagy munkát, melyre elhivott és parancsot adott az Ur az ő református magyar Anyaszentegyházában.

Szeretetem minden melegével üdvözlöm a megjelenteket és annak nevében kit most is szolgálni kívánunk építeni országát Urunk Megváltónk szent nevében mai egyházmegyei közgyűlésünket tisztelettel megnyitom.

Közgyűlésünk mély megilletődéssel halgatta az izzó magyar lélekből fakadt, mélyen szántó és a Krisztusi hit szárnyán magasba lendülő beszédet, mely a 22 évi reménység beteljesedése után áhítatos bizodalommal és a nemzet erejébe vetett rendithetetlen hittel néz és mutat a jövő felé. Református anyaszentegyházunk boldogabb, szebb jövőjében és Istenünk meg-

tartó kegyelmében bizó lélekkel iktatja jegyzőkönyvébe ezt a megnyitó beszédet.

3. szám.

Az ülés megnyitása után lelkészi főjegyző számba veszi megjelenteket.

Minek nyomán elnök megállapítja, hogy elnökséggel együtt jelen van 44 alkotó tag névszerint a jegyzőkönyv elején felsoroltak.

Távolmaradását igazolta :

Dr. Kotzó Jenő vil. tbiró,— Egey István lelk. aljegyző,— Horváth Péter vil. főjegyző, Debreczeni László, Kulcsár Dezső és Sallay Lajos lelkészek.

4. szám.

Esperes beterjeszti következő jelentését az egyházmegye erkölcsi és anyagi állapotáról, valamint az egyházlátogató bizottságok helyzetjelentését az egyes egyházakról :

Kimutatás

az érmelléki ref egyházmegye egyházközségeinek 1939. évi állapotáról a beküldött egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján.

I.

A gyülekezet bolélete.

1. Az Isten igéjét minden vasár- és ünnepnap d. e. és d. u. minden egyházban hirdették

2. Minden hétköznap reggeli istentisztelet volt 16 helyen, nem tartott csak bűnbánati heteken őszi, tavaszi és nyári reggeleken istentiszteletet a következő 19 egyház: Vedresábrány, Érbogyoszló, Kágya, Kereki, Keserű, Kéc, Csokaly, Keresztur, Kőbölkut, Micske, Olaszi, Ottomány Poklostelek, Biharfélegyháza, Székelyhid, Hegyközszentmiklós, Hegyközszentimre, Asszonyvására, D. u. istentiszteletet egyházaink bűnbánati heteken, adventi és böjti időszakban tartottak.

3. Templomlátogatók száma nagy ünnepeken 12.768, Vasárnapokon: d. e. 7.353, d. u. 3.770, hétköznap: 554.

4. A heidelbergi kátét 21 helyen magyarították minden vasárnap d. u. fölváltva káté- és bibliamagyarítást tartott: Érábrány, Vedresábrány, Érbogyoszló, Kágya, Kereki, Érköbölkut, Poklostelek, Hegyközszentmiklós, Asszonyvására. Minden vasárnap d. u. káté helyett bibliamagyarítást tartott: Érkeserű, Micske, Érolaszi.

5. Bibliamagyarítás minden hétköznapi istentiszteleten van

6. Bibliamagyarítást a legtöbb helyen adventben, némely helyen böjttben, és téli időben tartanak.

7. Urvacsorát minden egyházban mind a hat alkalommal osztottak, szórványokban csak Érselinden osztottak mind a hat alkalommal:

Urvacsorával éltek:

az anyaegyházakban:

a szórványokban:

Böjtre	fi 1351	nő 1888	össz. 3239	fi 15	nő 43	össz. 58
Husvétra	fi 2430	nő 3018	„ 5448	fi 63	nő 63	„ 126
Pünköstre	fi 2073	nő 2912	„ 4985	fi 46	nő 58	„ 104
Ujkenyérre	fi 1369	nő 2065	„ 3433	fi 39	nő 44	„ 83
Ujborra	fi 1128	nő 1613	„ 2741	fi 24	nő 30	„ 54
Karácsony	fi 2240	nő 2557	„ 4797	fi 51	nő 74	„ 125
Betegek	fi 28	nő 44	„ 72	fi —	nő 1	„ 1

Összesen fi 10.618 nő 14.097, együtt 24.715 fi 238 nő 313 össz. 551

Végösszegezésben összesen 10.856 fi és 14.410 nő azaz 25.266 lélek:

10. A betegeknek rendszerint az Urvacsoraosztás alkalmával, de kívánatra bármikor kiszolgáltatják az Urvacsorát

11. Gyermekestentiszteletet 13 egyházban 41 esetben tartottak.

12. A gyermekek úgy a vasárnapi, mint a hétköznapi istentiszteleteken résztvesznek a tanítók vezetésével.

13. Házi istentisztelete Diószeg és Tóti jelentett 13 esetben.

14. A lelkészek 623 családot látogattak meg részben a presbiterek, részben azok részvétele nélkül.

15. Vasárnapi iskola 32 helyen van, Albison azért nincs, mert a tanítók nem tartják szükségesnek. Sajnos a vasárnapi iskolák nagyon szűk keretek közt, sok megszakítással működhetnek., egyházainkon kívül álló okok miatt

16. K. I. E. 17 helyen van, nincsen Vedresábrányban, Éradonyban, Érbogyoszlón, Kécsen, Csokalyon, Kereszturon, Olasziban, Piskolt, Hegyközszentmiklóson, Hegyközszentimrén, Berettyószéplak, Értarcsa, Tótiban, Albison. Működésük elé szintén az egyházak akaratán kívül sok akadályt gördítettek

17. Férfi szövetség 9 egyházban van, de működésük semmi eredményt nem tudott felmutatni a politikai események miatt.

18. Nőszövetség 2 egyházban van, nincsen Éradonyban, Albison, Bogyoszlón, Kereszturon, Hegyközszentmiklóson. Jelentést adtak a Nőszövetségek, de munkáit megbénította az összegyülekezés tilalma

19. Énekkar 12 egyházban van, férfi-nő és gyermekkarban 307 taggal, az istentiszteleteken résztvesznek.

20. Szegényekről az egyház 14 helyen gondoskodott. Erre a célra az egyházak 48.231 Leit áldoztak. A gondozást a nőszövetségek és presbitériumok eszközölték. Több egyházban nem volt segélyre szoruló.

21. Az idegenbe távozott cselédleányokat bejelentik annál a lelkészi hivatalnál, amelynek gyülekezetében alkalmazást nyertek. A felügyeletet a nőszövetség végzi.

22. A ref. iparos tanulók száma 109, sajnos vallás-oktatásban nem részesülhettek rajtuk kívül álló okok miatt.

23. Ref. népkönyvtár van 7 egyházban. Összesen 1100 kötet könyvet számolnak könyvtáraink, amelyekből 210 kötetet olvastak el.

24. Iratterjesztésünk minden egyházban van amelyet a lelkészek vezetnek, Érbogyoszlón a lelkész és tanító, Micskén a tanító, Félegyházán lelkész és tanító, Bihar-diószegen, Székelyhidon, Érmihályfalván a segédlelkészek

rányítják az iratterjesztést. Eladtak teljes bibliát 34, kisbibliát 251, Árvaházi Naptárt 2392, vallásos iratot 2329-t, vallásos néplap jár 1690 példányban.

25. Vallásos összejövetelt 17 egyházban tartottak 102 alkalommal. Nem tartott összejövetelt Vedresábrány, Éradony, Bogyoszló, Kágya, Keserü, Köbölkut, Olaszi, Ottományi, Piskolt, Poklostelek, Biharfélegyháza, Szalacs, Szentjobb, Hkszetimre, Semjén, Berettyószéplak, Tarcsa, Asszonyvásárára.

26. Gyülekezeti jótékonyág volt összesen 29 egyházban s külső célokra 76.289 Leit adományoztak.

27. A gyülekezetek önkéntes adományának összege : 17.622 Lei. Nagyobb jótévk : özv. D. Gáspár Józsefné 1.000 Leivel, Takács József ny. árvaszéki elnök 1.000 Leivel, Előbbi érbogyoszlói, utóbbi berettyószéplaki. Tóti Nőszövetség 4.700 Leivel, (egy ezüst Urvacsorai kehely) Csia Sándorné Érmihályfalva 3.000 Leivel.

28. Uralkodó bűnök gyanánt megemlítik egyházaink vezetői, a lopást, verekedést, részegeskedést, paroznaságot, istenkáromlást. Polgári bírósági ítélezést, nem jelentettek.

29. Vadházasságban 91 pár él, lelkészeink minden lehetőet elkövettek a baj orvoslása érdekében.

30. Hitelveinkkel ellenkező szokások : temetők kivilágítása, babonaság, Urnapjának megünneplése. Fölvilágosító oktatásokkal küzdenek ellenük.

31. Sérelmet 4 egyház jelentett. Érbogyoszlón és Kágyán föld használatát zavarták, Ottomány nem kapta meg a községi segélyből megillető pénzsegélyt, Asszonyvásárán az egyik iskolát tisztí étkezdének lefoglalták. A sérelmeket jelentették az esperesi hivatalnak.

32. Egyházközségi bíróság minden egyházban van és gyakorolja a fegyelmezést, ahol ez szükséges.

33. Egyházközségeinkben sectáriusok 1968-án élnek, akiknek tulnyomó része baptista, kevesen vannak názárenusok, szombatisták, millenisták.

34. Községek összlakóinak száma : 65.700 lélek ebből ref. **41.453 lélek.**

II.

A gyülekezetek külélete.

35. Presbiterek száma : 510, egyházi választók száma : 6013, egyházi adózók száma : 12.183, egyháztagok száma : **41.453.**

36. Presbiteriumok minden negyedévben tartanak gyűlést s törvényszerű jegyzőkönyvet vezetnek.

37. Egyházközségi közgyűlés 4 egyházban van, választó közgyűlés.

38. Vagyonleltára minden egyháznak van s az évi változást átvezették.

39. Ingatlanok -egy néhány hely kivételével, hol az agrárföldek még nem állanak az egyház nevé- az egyházak nevé- állanak.

40. Az agrárreform elvett az egyháztól 25, lelkésztől 20, tanítótól 4, összesen 49 hold földet ezekért a legtöbb helyen más földet kaptak, de némely helyen nem kapták meg az ellenértékét.

41. Az agrárreform adott az egyházaknak : lelkészeknek 230, egyházaknak 140, tanítóknak 205, összesen 575 holdat. Kevés hely kivételével zavartalanul használhatják egyházaink a kisajátításból nyert földeket.

42. Költségvetése minden egyháznak van.

43. A kivetett egyházi adó összege : 1.812.532 Lei és 958 Hl. termés. A kivetés fedezi a szükségletet.

44. A múlt évi számadásokat az em-i közgyűlés jóváhagyta. Az egyházak értékei megvannak.

45. Bevétel volt összesen : 4.416.471 Lei, kiadás : 4.305.787 Lei, maradvány : 110 683.

46. Tőkepénz állaga 1939 dec. 31-én, illetve 1940 március 31-én : 2.370.030 Lei.

47. Magtár pénzértéke 1940 március 31-én 401 401 Lei.

48. Tőkéket kötvényekben, takaréokban kezelik.

49. Az egyházközségek adóssága : 1.370.959. Lei.

50. Az egyházi épületek a legtöbb helyen jó karban vannak. Renoválásra szorulnak : Érabrányban templom építés alatt áll, Vedresábrányban templom és lelkészlak, Adonyban az iskola, Albison a lelkészlak, Csokalyon a lelkészlak és iskola, Micskén templom, iskola, Margittán iskola, templom, Ottomány templom,

lelkészlak, Poklostelek templom, Szentjobb templom, Berettyószéplak lelkészlak, iskola igényelnek javíttatást.

51. Új építkezésre 12.000 Leit fordított Érábrány.

52. Újításokra, reparálásokra 363.179 Leit fordítottak.

53. Az egyházi épületek tűzkár ellen 15.809.750 összegbe vannak biztosítva.

A biztosítási díj összege : 29.434 Lei.

54. A belhivatalnokok fizetéséből hátralék : 236.972 Lei, lelkészi és 101.172 Lei tanítói fizetéshátralék.

55. Az egyházközségek 161.296 Lei e. ker. és 17.410 Lei e. m-i járulékokkal tartoznak Összesen : 178.706 Lei.

56. Az egyházközségek közül pere Vedresábrálynak, Ottománynak, Piskoltnak, Hegyközszentimrének és Berettyószéplaknak van.

57. Temetője minden egyháznak van s a hivek gondozzák vagy gondoztatják temetőrrel.

58. Segélyt Vedresábrány, Apátkeresztur, Piskolt és Monospetri kivételével minden egyház kapott a községektől. E segély összege : 366.646 Lei a Baldácsy alapból Érábrány 5.000, Hegyközszentmiklós 3.000 Leit kapott.

III.

A gyülekezetek iskola ügyei.

59. Iskolát Apátkeresztur, Poklostelek, Érábrány, Vedresábrány és Hegyközszentimre kivételével minden egyház tart fen.

60. Az iskolaalapítás ideje a legtöbb helyen régebbi, van újabb is néhány.

61. Az elemi iskolákért az egyházak 1.885.588 Leit kivevő terhet viseltek.

62. Tanulók száma a ref. iskolákban: 2.573.

63. Ref. tanulók száma a nem ref. iskolákban 1.862,

64. A tanítás eredménye 19 iskolánál kitünő, 7 iskolánál jeles a többinél az eredmény megfelelő. A nem ref. iskolákban a tanulókat a lelkészek tanítják a vallásra, általánosan megfelelő eredménnyel.

65. Az iskolák felszerelése Értarcsa kivételével törvényszerű.

66. A tanítók összesen 315 családot látogattak meg. A csokalyi tanító minden tanuló családját meglátogatta.

67. Iskolalátogatás egyházi részről 59, állami részről 33 esetben volt.

IV.

Anyakönyvi adatok az anyaegyház- községekben.

68. Megkereszteltek törvényes fit : 330, nő : 420
összesen 750, törvénytelen fit : 32, nőt : 38, összesen :
70, együtt : **820**. Nem kereszteltek meg 3 gyermeket.
Szülöttek száma az állami anykv. szerint fi 365, nő 458.

69. Eltemettek fit : 321, nőt : 312, összesen 633.
Az egyházi szertartást mellőzte 5. Meghalt az állami
anyak. szerint fi 323, nő 315, összesen : 638.

70. Házasságát egyházilag is megkötötte tiszta pár
234, vegyes pár hol a vőlegény ref. 15, hol a menyasz-
szony ref. 34 összesen 49. Ezekből 4 vől. g. kel 9 vől.
róm. kath 3 vől g. kath. 2 menyasszony g kel. 2 gör.
kath 7 róms. kath. 1 evangélikus, nem jelezték a vegyes
házasságnál a másvallásu felet: Érkeserü, Érköbölkut,
Érolaszi, Ottomány, Hegyközszentmiklós, Piskolt, Értarcsa,
Asszonyvására és Érmihályfalva. Állami anykv. szerint
házasságot kötött tiszta pár : 237 vegyes pár 58, össze-
sen : 295 Egyházilag nem esküdött meg 12 pár.

71. Konfirmált fi : 276, nő 360, összesen : 636.

72. Áttért fi : 9, nő : 12, összesen : 21.

73. Kitért fi : 8, nő : 12, összesen 20. Gör. kel
vallásu lett 8 fi és 4 nő. r. kath. 1 fi és 1 nő, baptista
fi 1, nő 1. Biharfélegyháza nem jelölte meg, hogy a két
kitérő milyen vallásra tért ki.

74. Elköltözött fi : 8, nő : 10, összesen : 18.

75. Beköltözött fi : 1, nő : 1, összesen : 2.

76. Lélekszám 1939 dec. 31-én **fi : 20.123,**
nő : 21.330, összesen 41.453.

V.

Anyakönyvi adatok a leányegyhá- zakban és szórványokban.

77. Megkereszteltek fit : 20, nőt : 12, összesen : 32
törvényes gyermeket. Törvénytelen : 1 nőt, együtt 33.
Szülöttek száma az állami anykv. szerint fi : 20 nő : 13,
összesen : 33.

78. Meghalt és eltemettetett fi : 15, nő : 5 összesen 20.

Hallottak száma az állami anykv. szerint fi: 15, nő 5, összesen: 20.

79. Egyházi házasságot kötött tiszta pár: 5, vegyes pár hol a menyaszony róm. kath. 1, összesen 6. Állami anykv szerint házasságot kötött tiszta pár 5, vegyes pár 1, összesen 6.

80. Konfirmált fi: 2, nő: 5, összesen 7.

80-83. Át-kitérés, be- elköltözést nem jelentettek a leányegyházakból.

84. Lélekszám: 1939. dec. 31-én **fi: 501, nő 496, összesen 997.**

Székelyhid, 1940 Julius 30.

Szabó Zoltán

esperes.

Helyzetjelentés az egyes egyházakról.

Esperes az általa meglátogatott egyházakról a következő helyzetképet adja:

Érmihályfalva: Az 5.000 lelket számláló s nagy területen fekvő érmihályfalvai gyülekezetben már rég szükség lett volna a két parókiális kör megszervezésére, de legalábbis az állami iskolai vallásoktatás gyökeres rendezésére. A jelen körülmények között azonban a gyülekezetnek sem lelkésze sem segédlelkésze nincs. Egy ny. lelkész végzi az összes lelkészi teendőket akinek saját bevalása szerint nagyon kevés idő juthatott arra, hogy az állami iskolában a vallástanítást is elláthassa. Ez egészen természetes is. Az egyházközségi iskola új, szép, két tantermes épülettel gazdagodott, amelyben valamint a többi iskolákban a tanítás nagyon szép eredményt mutat fel. Az egyháznak a f. é. a számadása és költségvetése még nem készült el. A leltárban az új alapok nincsenek beírva. Hogy az **alapok egy részét em-i engedéllyel használja** az egyház-gondnok nem tudta igazolni, valamint azt sem, hogy az özv. Kocsár Lajosné féle föld, (erdei) és a házhelyek eladása em-i felsőbb hatósági engedéllyel történt volna. Föltűnő, hogy özv. Kocsár Lajosné hagyatékának rendezésére 78.000 Leit

adott ki az egyház, az ingatlan azonban még nincs az egyház nevében. Em-i ügyészt utasítani kellett, hogy vizsgálja meg ezt az ügyet és az esperesnek adjon róla fölvilágosítást, mert ott a helyszínen rendes lelkész nélkül a kimért idő alatt helyes képet szerezni nem lehetett. Az egyházi adóhátrányok nagyon fölszaporodtak, a ker és em-i járulékok pedig kiegyenlítettlenek. Mindezekben az utasítások megadattak.

Piskolt: A piskolti ref. egyháznak nagyon szép az egyik iskolája, valamint kirenovált temploma. Sajnos a templom renoválásával kapcsolatosan nem csupán a bajoknak nagy tömege, de nagy mérvű adósság szakadt az egyház nyakába s ha ettől az adósságtól amely per tárgyát képezi nem szabadul meg, aligha lesz képes megbirkózni a lelkészlak és a második iskola újraépítésének költségeivel, amelyeknek fölépítése pedig elsőrendű szükségként tárul a gyülekezet elé. Lelkész és az új presbitérium nagy buzgalommal láttak hozzá az egyház ügyesbajos dolgainak rendbehozásához, az egyházi felsőbb hatóság is sietett az egyház segítségére a szükséges utasítást az egyházlátogató küldöttség ez alkalmmal is abban a reményben, hogy az egyház bajai lassanként elmulnak és egy szebb jövő derül a piskolti egyházra, - megadta -

Ottomány: Az egyház külsőleg is - épületeit tekintve - a rend képét mutatja, iskolájában a tanítás nagyon jó, helyes vezetés mellett haladó egyház, amelyben a lelkiélet fejlesztésére különös sulyt helyeztek.

Értarcsa: Félézer lelket számlál, tehát a kisebb egyházak egyike. Annál sulyosabb tehát anyagilag a helyzete, mert lelkészlaka, tanítói lakása, iskolaépülete, melléképületei mind-mind pusztuló félben vannak és sürgős renoválásra szorulnak. A tanításban sincsen megállapodott rend, mert állandó férfi tanerőt kapni nem tud. Évről-évre h. tanítókkal kísérletezik s a folytonos tanítói változás nem szolgálhatja az egyház érdekeit. Utasítást kapott, hogy **az alapokból kölcsönvett összegek felvételére kérjen engedélyt**, az em-i közgyűléstől, kintlevőségeit sürgősen hajtsa be és tartozásaitól is szabaduljon meg.

Érsemjén : A rend képét mutatja, temploma, iskolája, lelkészlaka egyaránt kifogástalannak mondható, az iskola szelleme is jó. A számadás és költségvetés azonban még nincs készen, e tekintetben elkötelező utasítást kapott, valamint arra is, hogy az alapokból annak idején szabályszerűen kölcsönvett összegek letörlesztését kezdje meg s 1944-ig fizesse vissza a kölcsönt az alapoknak. Az adóhátrányok itt tetemes összegre szaporodtak úgy, hogy csaknem teljes évi kivetéssel, mintegy 90.000 Leinyi összeggel tartozik az egyház 4 évre visszamenőleg lelkészének. Ennek megszüntetésére a presbiterium figyelme felhivatott.

Szalacs : A rend lelke uralkodik Szalacson. Új lelkészt kapott, aki ifjui buzgalommal folytatja a rövid időre félbemaradt munkát. Templom s egyház épületek, iskolák mind megfelelőek s a tanítás sem hagy fenn kívánni valót.

Gálospetri : Gálospetriben a lelkész és presbiterium között felmerült ellentétek hullámai lecsillapultak. Az egyetértés visszatért, a lemondott presbiterium elfoglalta helyét, folytatja munkáját tovább. A templom hátsó részén támadt hasadás agodalomra adhat okot, emellett az iskola épületének a megújítása, vagy újra építése vált szükségessé. A számadás és költségvetés elkészítésére a **12.000 Leinyi alapból vett kölcsön engedélynek kieszközlésére** egyházvezetősége elköteleztetett. Iskolájában a tanítás, noha kezdő h. tanítónő végezte a tanítást, megfelelő eredményt mutat.

Éradony : A 437 lelket számláló gyülekezet nehéz anyagi viszonyok közé jutott részint az Ér megdagadása, részint az erődítmények építése következtében. A gyülekezeti élet lassu mederben halad, a tanítói lakás kijavítása még mindig elintézetlen ügye az egyháznak. Leltár kiigazítására, a számadások elkészítésére, az egyház felszaporodott adóhátrányainak behajtására, az ekerületi tartozások kiegyenlítésére a megkivántató utasítás megadatott.

Érkésérü : Az Ér kiöntése az utóbbi időkben itt is nagy mennyiségű használható földet tett bizonyos

hasznavehetetlenné. Ebbe a körülménybe kapaszkodik bele az egyház presbiteriuma és emiatt a díjlevelet aláírni s kiszolgáltatni nem akarja s így a megüresedett lelkeszi állás betöltését akadályozza. Nagyobb összeggel tartozik az e. kerülettel szemben. Felhivatott, hogy ezeket a tartozásokat egyenlitse ki, felgyült kintlevőségeit sürgősen hajtassa be. **Alapjaiból felsőbb engedély nélkül 15.609 Leit** használ, az **engedély megszerzésére is utasítatik.** A lelkeszi lakás előbb-utóbb itt is renoválásra szorul, az iskolák azonban türhetők s benne a tanítás is jó.

Margittai kör.

1. Apátkeresztur. Ifju lelkész vezetése alatt törekvő kicsiny gyülekezet. Templom, iskola rendben. Belmisziói munkák akadályozva.

2. Bályok. Bölcs vezetés alatt, erős, nagy gyülekezet kitünő iskolákkal, lelkész és tanítók közötti példás egyetértéssel.

3. B-széplak. Egyház és iskolák rendben. Tanítás kitünő. Az énektanítás különösen dicséretes. A szektáktól legjobban támadott egyházközsége a körnek. Erős és komoly belmisziói tevékenységre volna szüksége, ami jelenleg sok akadályba ütközik. Népeségi - szaporodási arányszáma az elmúlt 10 évben legkissebb körünkben.

4. Érábrány. 8 községre kiterjedő misziói egyház, hol magának a vallástanításnak ellátása rendkívül nagy feladata lelkésznek. Uj templomot épít körzet részére, a mi azonban csak félig kész.

5. Magyarkécz. Egyház és iskola rendben. Fontos őrhely nemzetiségi vidéken, sajnos belső békéje nem egészen teljes.

6. Margitta. Nehéz összetételü városi gyülekezet. Iskolai munkája katonai megszállások miatt sokat szenvedett, mégis kitünő. Belmisziói munkája külső, hatósági akadályok és belső nehézségek által is gátoltatott. Lelkeszi ügyvezetés kiváló.

7. Micske. Csendőri hatalmaskodásnak leginkább kitett egyházközségünk, hol még a „Ref Jövő“ példányait is elkobozzák de él rendületlen hite és jövőbe vetett reménysége.

8. Mónospetri Kicsiny leányegyház a nagy és gazdag róm. kath. egyház karmai között. Különös, figyelemre és támogatásra méltó az egyházhatóság részéről. Jogi helyzetében is tisztázásra váró kérdések vannak. A birtokában lévő agrárföldek önállósítását is lehetővé tennék. Templom, iskola, tanítás rendben.

9. Poklostelek. Templom, iskola, tanítás rendben.

10. Tóti. Új lelkesízi vezetés mellett reménységgel tekint egy jobb és békésebb korszak felé. Iskolái scarlátjárvány miatt zárva.

11. Vedresábrány. Külsőleg, belsőleg gyarapodást mutat. Kulturházat épít a lelkeszlak kibővítésével. Vallástanítást maga a lelkesz végzi, minden rendben.

Debreczeni László

egyház látogató.

Helyzet-jelentés a székely- hidi kör egyházairól.

1. Érolaszi. A gyülekezetnek úgy belső, mint külső képe a rend, tisztaság kellő mértékét mutatja. Anyagilag és szellemileg egyaránt gondos munka nyomait viseli magán az egyház.

2. Hegyközszentmiklós. Nagy adóhátrallékkal küzd az egyház, minek következménye a tekintélyes lelkesízi fizetéshátrallék. Másrészt az összes épületek jókarban vannak, az iskolák ujonnan renoválva, csupán a kerítések sürgetik a javítást. Szomorú dolog, hogy nyomtalanul eltűnnek nemcsak a fa és deszka alkatrészek hanem még a kapu-sarkok és vasalások is. Adni viszont

nem szeretnek. A templomi perselyek egész éven át 110 Lei adakozást produkáltak. A lelkek szegények itt!

3. Érköbölkut. A rég bevált jó vezetés mellett rendes mederben folyik az egyház élete. Külsőleg rend, belül egyházas csend és békesség.

4. Albis. Szép, nagy, gazdag gyülekezet, amely tekintélyes összegű alapokat gyűjtött és szép áldozatot hozott legutóbb is új orgona beszerzésekor. Azonban alapjai veszendőbe mennek, mert a kötvények régiiek s nem ujittatnak meg felsőbb utasításra sem, az orgonavásárlás számadása az orgona felavatása után másfél évvel és hónapokkal a vételi összeg kifizetése után még nem készült el. Az iskola kitünő, a tanítók elsőrendűek, de nincs építő békesség sem a lelkész és kántortanító, sem a két tanerő között, hanem ellenkezőleg ádáz harag és sokszor az iskolás gyermekek előtt folytatott perlekedés, aminek alapja valami csuf babonáskodás, amelyet a falu ifjusága nótába foglalt s széltire dalolja.

5. Érbogyosló. Rendezett viszonyok között élő egyház, anyagilag és hitében egyaránt erős, csak az a sajnálatos, hogy vasárnap délután nem járnak templomba.

6. Asszonyvására. Épületei jó karban, iskolái megkapták a nyilvánossági jogot, szép fejlődésnek indulhat most már ez az egyház.

7. Kiskereki. Minden téren nagy haladást mutat ez az egyház, nyomasztó adósságait rendezte, épületeit, kerítéseit rendbehozta, az elmúlt évben különböző célokra szépen adakoztak a hivek, csupán az iskolafenntartás iránt közönyösek, ezt nem tekintik szívügynek, amint másutt mindenfelé. Lelkész és presbytérium minden igyekezete hajótörést szenved e tekintetben az általános meg-nem-értéssel és a rendkívüli viszonyokkal szemben.

8. Székelyhid. Anyagilag és szellemileg jól gondozott egyház, amely normális viszonyok között szép alkotásokra volna képes.

Helyzetkép a székelyhidi kör egyházairól.

Nagykányai egyh. községünk a két iker községből Kóly és Nagy Kágya, alakult Kágya politikai községben van, amely 1350 lakost számlál. A ref. hivek száma; 629, kívülök kb. 180 róm. kath. 200 gör. kath. 100 gör. kel. 100-on felüli baptista és 70 izraelita él itt.

Az egyház a jól vezetett egyházak közzé tartozik. Úgy a lelki gondozás terén mint az egyházi háztartás dolgában.

Az egyházi épületek jó karban vannak azonban a templom már alapos javításra szorul. A hiveknek régi óhaja, hogy a harangláb helyébe kőtornyot emeljenek, erre gyűjtik is anyagi erejüket.

A felekezeti iskolánk egy tanerővel és 50 növendékkal jól működik, azonban 67 gyermekünket az állami iskola írott be, úgy hogy az iskola köteles gyermekek felől itt is felállítható volna a második tanterem és beállítható volna egy második tanerő. Erről a presbyteriumnak jó előre gondoskodni is kell, mert hiveinkben nagy a ragaszkodás az iskolánkhoz, úgy, hogy megfelelő propogandával és segítséggel felállítható volna a második iskola. Nagy baj, hogy a gyermekek nem járnak pontosan iskolában és különösen a vallásoktatásra.

Ez a kis Egyházunk is nagy adóhátránnyal küzdött amelyet sikerült ujabban behajtásokkal csökkenteni. Fel-tűnően nagy az egyháznak a kerülettel szemben fenálló tartozása, amely okvetlen és sürgősen rendezendő.

Az egyház viszonylag nagyösszegű alapokat kezel.

A születési arányszám igen kedvező 1000 lélekre 59 születés esik.

A csokalyi egyház kb. 820 lelket számlál, akik kb. 300 görögkatolikus régi telepítésű hívővel élnek egy politikai községben. Az egyháznak régen két tanerős iskolájából ma az egyik működik kitűnő eredménnyel. Az ide járó gyermekek száma 44, míg az állami iskolába 54 gyermek jár a református gyermekek közül, akiknek oktatását lelkész látja el eredményesen. Mivel a második iskola részére a tanterem és tanítói lakás is megvan, kívánatos, hogy a presbitérium a második tanerő beállításáról is lehetőség szerint gondoskodják, hogy így gyermekeink a mi iskoláinkban nyerjenek oktatást.

Az egyház a jól vezetett egyházak közé tartozik, úgy a lelkekben, mint az anyagiakban. Az egyház épületei rendben vannak, a lelkészi lak kivételével, amely átépítést igényel. Az alapítványok házikezelésben vannak, kölcsön kiadva a híveknél. A takarékmagtár is gondosan kezelt.

A születési arány a csokalyi egyházban az átlagon jóval felül van, ezer lélekre esik 36.

Bihardiószegi egyházunk nagy multu gyülekezet, amelynek régen két lelkésze volt. Az egyház 3894 hívűket tart számon, de valószínűleg ennél nagyobb itt a reformátusok száma. Bihardiószeg községben ezen kívül kb. 400 róm. kath. vallásu magyar, kb. 400 gör. kath. és kb. 2000 görögkeleti vallásu, s 400 izraelita lakik. A másvallásuak közül kb. 500 ujtelepítésű gör. keleti román. Ezen kívül számítandó kb. 600 baptista. Mind ezek a számok sajnos csak nagyon hozzávetőlegesek, mert a pontos adatokat bizottságunk megszerezni nem tudta.

Eltekintve attól, hogy e nagy egyház vezetése egy lelkészre szinte megoldhatatlan feladatott ró, miután az utóbbi években segédlelkész lett beállítva, a vezetés megfelelő. A hívek közül mintegy 800 lélek a községtől távolabb fekvő Kis-és Nagyjankafalván lakik s ezért a templomozás és a községből való gondozásuk nehézségekbe ütközik. Ujabban a segédlelkész urvacsora osztás

idején (évenként háromszor) Nagyjankán istentiszteletet tartott. Bizottságunk a helyszínére is kimenne utasításba adta, hogy ez az istentisztelet a nyári hónapokban legalább havonta, a téli hónapokban pedig kéthetenként tartassék meg, s ezenkívül kívánatosnak tartja, hogy ittlakó hiveink beszerveztessenek. Bizottságunk ez alkalommal több ittlakó hívünket meglátogatott, őket istentiszteleten való részvételre, a szervezkedésre, valamint arra is buzdította, hogy gyermekeiket rendszeresen küldjék vallásoktatásra.

A vallásoktatást segédlelkész látja el három állami iskolában eredményesen. Ezenkívül sikeresen működik közre segédlelkész a vasárnapi iskolánál, általában a belmisszió terén. Általában Magyar Vince segédlelkész az ilyen nagy egyházban bőven adódó feladatok teljesítésében nagy szorgalommal és odaadással buzgólkodik.

Az elemi oktatást hat tanerős iskolánk látja el. A tanerők közül négy kitűnő és kettő jeles eredménnyel tanít. Ezenkívül Szántó Béla igazgató tanító az egyházi adók és az egyházi adminisztrációs munkálatokban is nagy segítségére van lelkésznek. Sajnos az egyház iskolai ügyeinek szomorú jelensége, hogy az iskolakötelesek közül kb. 220 gyermek egyáltalán nincs beiskolázva, tehát vallástanításban nem részesül. Hogy ez az anomália megszűnjék, bizottságunk nyomatékosan felhívta a presbitériumot, hogy mindent kövessen el újabb tanerők beállítására és tantermek nyitására és iskolázza be az összes tanköteles gyermekeket. A bizottság felfogása szerint ehhez a diószegi egyházközségnek az anyagi ereje is megvan, már akkor is, ha mintegy 248.000 leit kitevő kintlevőség főként adóhátrány-befolyik, miután ezt a követelést 80.000 lei tartozás terheli.

Kisebb javitnivalóktól eltekintve az egyházi épületek jó karban vannak. Az összes alapokat az egyház vette kölcsön kamatozás mellett. Nagy baj az egyház háztartásában a nagyösszegű adóhátrány, amelyet a presbitérium előbb végrehajtóval, később egyházi ügyésze dr. Szücs Ferenc ügyvéd által próbált behajtani nem nagy eredménnyel. A tanítói kar fizetését a presbitérium kielégítően megoldotta, azonban a lelkészi díjlevélben megállapított és koronában kifejezett készpénz fizetést a lelkész leura

kettő-egy arányban átszámítva kapja, úgy hogy ez a készpénz fizetés ma jelentéktelen összegre csökkent, s emiatt a lelkésznek panaszra lehet oka.

A bihardiószegi egyház születési arányszáma 1000 lakosra 23 születés, az országos átlag alul mozog, de megfigyelhető, hogy az egyke éppen a jómódu gazdák-nál van elterjedve. Bihardiószeg vegyes lakosságú községében hiveink közül vegyesházasságot 5 pár kötött; és pedig 2-2 görögkatolikussal és egy görögkeletivel.

Biharfélegyháza ezelőtt tisztán református politikai községet alkotott.

Az impérium változás után 750 gör. keleti és mintegy 200 görög katolikus román települt le a község szélén. Ezzel szemben hiveink száma ma 1085. Ezen felül van még körülbelül 50 baptista.

Az egyház helyes vezetés alatt van úgy a lelkiekben mint az anyagiakban. Az alapok összegre ugyan csekély de az egyházi járulékok most már pontosan befolytak. Ebben és a rendes kezelésben nagy érdeme van egyházigondnoknak is.

Az egyházi épületek karban tartottak, bár a lelkészlak avult.

Itt valamikor igen élénk belmiszió munkát évek óta akadályozzák a katonai határszéli intézkedések, melyek korlátozták az egyházi és javadalmi földek használatát is.

A község lakossága jómódu, virágzó fogyasztási szövetkezete van, ezzel szemben azonban a születési arányszám 1000 lélekre 19 mélyen alatta van az országos átlagnak bizonyítékául annak, hogy az anyagi jólét károsan befolyásolja a születések arányszámát.

A két tanerős iskola eredményesen működik s mindössze 10 gyermekünk jár állami iskolába a magasabb osztályokból.

Bvajda régi településű majdnem tisztán református község 627 egyháztaggal. Kevés számú róm. kath. és gör kath. újabb beszivárgás. Baptista szektárius van 22. Az egyház hajdanában népesebb és virágzó egyház volt. A közel multban azonban úgy a lelkiélet, mint az egyház gazdasági helyzete nagyot hanyatlott.

Most jobb vezetés mellett mind a két téren némi javulás észlelhető, de még nagyon sok a tenni való, hogy a hivek átértsék és átértsék református voltukat és e szerint is cselekedjenek. A presbitérium munka kedvén és alkotási készségén is sokat kell még javítani, hogy az egyházat kiemelje nehéz gazdasági helyzetéből nagy e. adó hátrány, az egyh. alapjainak felkölcsönzése, az elavult épületek rendbehozatala a tanító még mindig tekintélyes fizetés hátráléka.

97. tankötelesből 32. jár felekezeti iskolánkba, amelyen meglátzik, hogy lelkész szorgalmasan helyettesíti a katonai szolgálatot teljesítő tanítót. Az állami iskolában beiskolázott 65 gyermek értesülésünk szerint hiányos oktatásban részesül amiatt mert nem járnak fel rendszeresen. Az egyház dolgainak jobbra fordulásával megfontolás tárgyává teendő egy második felekezeti tan erő beállítása. Az iskola nyilvánossági jogának elismerésére minden lehetőt meg kell tennie a presbitériumnak.

A születési arány szám 1000 lélekre 17 születés mélyen az országos átlag alatt van. Miután a születések száma alig haladja meg az elhalálozások számát, ezt az egyházunkat az elsorvadás veszélye fenyegeti s ez a sorvadás már meg is állapítható a régi népesedési anyakönyvi adatok össze hasonlításából. E téren tehát fokozott figyelemmel kell megállapítani a baj okát és megkeresni az orvoslás módját. Az megállapítható már is, hogy a szaporátlanság oka nem az anyagi helyzet rossz voltában van. Megállapítható az elmúlt évek adataiból a gyermek halandóság nagy aránya is, amelyen megfelelő gyermek ápolással könnyen lehet segíteni.

Szentimre községben mintegy 140 szektáriust leszámítva körülbelül 1250 hívőnk alkot, régi és nagymultu egyházat, akik között másfelekezetűek alig élnek. Régebbi időben az egyháznak két lelkésze, s még a közelmúltban is virágzó két felekezeti iskolája volt, ma is díszes temploma és iskolái állanak. Szomorú, azonban hogy a hivek száma csökkenőben, a születések arányszáma az országos átlagon mélyen alul áll s mindkét iskolánkat az állami hatóság bezáratta s e mellett az egyház nagy adóságokkal

és nagy egyházi adóhátralékokkal küzd. Azt lehetne tehát mondanunk, hogy a szentimrei egyház a hanyatló egyházak közé tartozik. A vezető belhivatalnokoknak és presbitériumnak mindent elkell követniük, hogy az egyházat a romlás útján megállítsák és visszavezessék a fejlődés útjára.

Kétségtelen, hogy hiveinknek itt is áldozatokat kell hozni az állam által reánk rótt terhek viselésében, de a fentvázolt hanyatlást ez a körülmény nem indokolja. Hiveink még mindig elég jó módu, szorgalmas gazdák és terményeiket az aránylag közeli nagyváradai piacon jól értékesítik. De talán éppen e nagy várossal való szoros kapcsolat egyik oka annak, hogy a családok a régi jó erkölcsöket levetkőzve irtóznak a gyermek áldástól és minden igyekezetüket a vagyon gyűjtésre használják.

A községben hitel, fogyasztási, és gép szövetkezet sikeresen működik.

A tanköteles gyermekeink száma 187 mind állami iskolában járnak, vallásos oktatásukról kántor-tanító gondoskodik.

A születések arányszáma minden 1000 lélekre 9-születés.

Megfigyelhető, hogy a környék falvakból, mindtöbbben-többben vásárolják a szentimrei hiveinktől a földet és szőlőket, ami szintén nagyon szomorú jelenség.

Szentjobb 325 lelkes kicsi és exponált helyen fekvő egyház hol hiveink 1455 róm. katolikussal élnek egy községben, körülvéve román ajku falvakkal, hol szórványaink vannak.

Az egyház lelkiekben és gazdaságilag jól vezetett egyház. Tekintélyes és jólkezelte alapjai és takarékmagtára van. Az egyházi épületek karbantartottak. A nőegylet is üdvös tevékenységet fejt ki. Szektáriusok alig vannak.

Iskolánkban a beiratkozott 25 gyermek sem jár föl rendesen és a feljárók is elég gyenge eredményt mutatnak, aminek még az a körülmény sem szolgál eléggé magyarázóknak, hogy a tanító jelenleg katonai szolgálatra kivetett be. Helyettesítésében a lelkész buzgólkodik.

A község igen jómódu, forgalmas is vidéki központ. Sajnos hiveink a szegényebbek közé tartoznak. Buzgó

főgondnok Várady Borbély Mihálynak nagy érdeme van abban, hogy ez a kis egyház az anyagiakban mégis jól fundált.

A születési arányszám 1000 lélekre 24.

A szórványok lelkigondozása úgy történik, hogy a közelebb fekvő Csalános és Csohajra lelkész gyalog kilátogat évente több izben, a távolabb fekvő Hagymát falvára hol 28 hivünk van egy izben, tudott elmenni fuvarral, mert a kilátásba helyezett segélyt csupán a margittai nőszövetség küldötte meg 200 leut viszont Érmihályfalva, Székelyhid és Diószeg semmit nem küldött. Kivánatos, hogy utóbbi helyen egy kis helyi szervezkedés is létesüljön, hogy hiveink ott vasárnaponként házi istentiszteleten összegyűlhessenek.

A jelentés tudomásul vétetik.

Közgyűlésünk a lelkiismeretes és mindenre kiterjedő, pontos jelentésért hálás köszönetét nyilvánítja s azt teljes terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja.

Külön elismerését és háláját nyilvánítja a nagylelkű adakozóknak : özv. D. Gáspár Józsefné Érbogyoszlói, Takács József ny. árvaszéki elnök, Berettyószéplaki,-Tóttii Nőszövetség és Csiha Sándorné Érmihályfalvai lakosnak egyházuk iránt tanusított áldozatos jóságukért és Isten áldását kéri e példakép világitó egyháztagok életére, jegyzőkönyvi kivonatban értesítvén őket határozatáról.

Felhivatnak az egyes gyülekezetek, hogy a külső akadályok elhárulván, most már teljes erővel fogjanak neki a belmissiói tevékenységnek, mert erre ma is sőt talán nagyobb mértékben szükség van, mint bármikor.

A behivatalnokok fizetésénél, valamint a különböző járulékoknál mutatkozó hátralékok kiegyenlítésére nyomatékosan felszólítja. Közgyűlésünk az egyházakat s ennek hatályosabb keresztúlvitelére ajánlja, hogy az egyházi adó-

szedés adassék mindenütt közös kezelésbe az állami adóval.

Sajnálattal állapítja meg Közgyűlésünk, hogy az egyházlátogató bizottságok közül Szabó Zoltán esperes, Boruzs Lajos és Kalmár István tbiró jelentése adatott be, míg a margittai köré hiányzik, noha ezek adnának világos képet egyes egyházaink helyzetéről. Utasítatnak az egyházvizsgáló bizottságok vezetői, hogy ezeket a jelentéseket a legnagyobb gonddal és lelkiismeretességgel állítsák össze és a vizsgálat meg-ejtése után haladéktalanul terjesszék be esperesi hivatalhoz.

A helyzet jelentésekből az tűnven ki, hogy Érmihályfalva, Értarcsa, Érkeserű és Gálospetri alapjaikat egyházmegyei jóváhagyás nélkül vették kölcsön, velük szemben rosszalását fejezi ki. Közgyűlésünk és elkötelezi őket, hogy a szükséges jóváhagyást a legrövidebb időn belül szerezzék meg, addig is azonban szabályos kötvényeket állítsanak ki a felvett kölcsönről, aminek megtörténtéről a legközelebbi egyházvizsgálat fog meggyőződést szerezni.

A helyzetjelentésekhez csatlakozóan Dr. Gulácsy Sándor felolvassa nagyértékű tanulmányát a népszaporodást illetőleg, amelyet közgyűlés elismeréssel vesz tudomásul.

Nadányi Péter székelyhidi járási főszolgabíró, mint vendég kér hozzászólást és a helyzetjelentésekből kivilágló anyagi gondok eliminálására felajánlja a politikai községek segítségét, amennyiben ezeknek jogukban áll költségvetésükbe felvenni az egyházak segélyezésére a költségvetésileg kimutatott hiányzó összeget. Továbbá az öt évnél nem régibb hátralékok behajtását is köteles teljesíteni a községi előjáróság. Azonban a f. évi egyházi adók beszedését szorgalmazzák az egyházak.

be az:

ésünk,
Szabó
István
i köré
képet
ak az
ezeket
elkiis-
meg-
sperei.

hogy
ospetri
vették
ezi ki.
szük-
belül
bályos
sönről,
gyház-

n Dr.
tulmá-
köz-

szolga-
hely-
elimi-
egítsé-
öltség-
ésére a
szeget.
alékok
i elől-
besze-

Emlékezete legyen áldott

Hegedüs Albert

szalacsi lelkipásztornak!

Felejthetetlen marad mindazoknak, akik bármiképen közelébe jutottak és megismerhették az ő áldott szívét és csudálatosan finom, meleg lelkét, Jópásztora volt gyülekezetének, mert mint ember is jó volt, aki mindenét szétsztozotta és inkább maga szenvedett szükségét, csak hogy segíthessen másokon. Egyedül élt, családjá nem volt, de nagyobb, szeretőbb család már nem kísérhette volna utolsó utjára és igazabb könynyeket nem hullathatott volna érette, mint ahogy az ő népe cselekedte. És mi lelkipásztor testvérei, akiknek őszinte, bensőséges jóbarátja, kedves, megértő és mindig segíteni kész testvére volt. Szelid, jóságos arcának vonásai szivünkbe vannak beírva kitörölhetetlenül. Hisszük, hogy az Atya kebelére ölelte az ő jó gyermekét.

5. szám.

Olvastatott a következő esperesi időszaki jelentés:

Esperesi időszaki jelentés.

1939. szept. 8-tól 1941. május 15-ig.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegye Közgyűlés!

Legutóbbi em-i közgyűlésünk, a még mindig tartó világháború kitörésének idejére esett. Több mint másfél esztendő telt el azóta, változatokban gazdag idő, amelyekben em-i közgyűlés tartását igénylő tárgyak nem merültek fel, de ha fennforgott volna is a közgyűlés összehívásának szükségessége, a román katonai mozgósítás elháríthatatlan akadályt képezett volna, az örvendetes változás után pedig a decemberig tartó katonai közigazgatás, majd a járhatatlan érmelléki utak miatt nem lehetett összehívni a közgyűlést, bármennyire is várva-vártuk, hogy 22 esztendő után végre együtt lehessünk s együtt boruljunk le hálával eltelt szívvel a bennünket ismét összevezérelt gondviselő Isten jósága előtt.

A változatokban gazdag idő, változást idézett elő egyházmegyénk minden vonatkozásában, ezek között és ezekkel kapcsolatosan tett intézkedéseim közül csak a legfontosabbakat sorolhatom fel.

Mindenek előtt a személyi természetű változásokat kell megemlítenem. A lelkesi karban változás történt Szalacson, melynek lelkipásztora a gyülekezete s mindannyiunk által közszeretben álló Hegedüs Albert távozott az élők sorából 1939. dec. 6-án váratlanul és hirtelen. Csak porrészei távoztak el, áldozatra kész baráti szerető lelke, krisztusi szelid és alázatos szive élni fog közöttünk az emlékezés által, míg szívünk utolsó nem dobban. Temetésén a nagy és nehéz út ellenére is részt vettem, a gyászszertartáson a vigasztalás ígét hirdettem, koporsójára az egyházmegye nevében koszorút helyeztem. Kérem az em-i közgyűlést, hogy jkvében áldott emlékét külön lapon örökítse meg. A díjlevél szabályszerű kiállítás után egyhangú meghívással Mihályi Zoltán toti-i lelkész foglalta el megboldogult helyét. A szabályszerűen megejtett meghívás után a koncessát kiadtam és a beik-

tatás eszközzésére Bakos József asszonyvásári lelkészt fölkerstem. A beszolgálói tisztet Szalacson Szatmári Károly érsemjéni lelkésztestvérem teljesítette, nagy nehézségek között az út miatt, sok fáradsággal, de szép eredménnyel.

Tótiban a lelkészi állás megüresedvén Szendrei Dénes margittai lelkész végezte a beszolgálói tisztet aki rövid időn belül a díjlevelet aláírta a lelkészi állás betöltését szorgalmazta. Szintén egyhangu meghívás útján töl-tetett be itt is a lelkészi állás, Liszkay Kálmán belényes-ujlaki lelkész személyével, akinek számára a szabályszerű idő leteltével a koncessát kiadtam a miután Szendrei Dénes margittai lelkész ur hivatalába beiktatta 1940. május 19-én.

Érmihályfalván 1939 okt. havában ugy lelkészt, mint segédlelkészt a román csendőrség letartóztatta, gyüle-kezetükből elhurcolta. Intézkednem kellett tehát a nagy gyülekezet lelkésszel való kisegítése tárgyában. Füzessy Géza ny. lelkészt voltam kénytelen alkalmazni, mindaz ideig, míg az örvendetes fölszabadulás ténye után lelkész és s.-lelkész visszatérhetett gyülekezetébe.

Orosz Lajos érkeserüi lelkész 1940. július 1-től nyugalomba vonult. Laczák Dezső éradonyi lelkészt kértem föl a beszolgálói tiszt ellátására. Sajnos az egyház presbitériuma még mindezideig a díjlevelet nem szolgál-tatta ki. Közgyűlésünk tárgysorozatába fel van véve ez az ügy s az egyházmegye bölcsessége döntse el, mi tör-ténjék a kötelességét teljesíteni egyáltalában nem akaró presbitériummal ?

A segédlelkészek karában is történt változás, ameny-yiben az érkeserüi egyházba Püspök kirendelte Ferenczy Ernő volt nagylaki s. lelkészt, az értarcsai ref. egyházba pedig Molnár Lórándot, aki a lelkészi teendők mellett a tanítást is végzi. Segédlelkészi minősítéssel bir de tanítói functiot végez Gálospetriben Győrfi Sándor. Ugy a lel-készek mint a slelkészek változásával ügybuzgó munká-sokat nyertünk.

A rohanó élet változásokat idézett elő a tanítói karban is Ottományban Cs. Nagy Jolán, Nagykágyán, Nagy Margit, Diószegen Kenyeres Margit, Székelyhidon Koós Zoltán és Boruzs Ilona, Piskolton Bátorcy Zsafia,

Érmihályfalván, Diószegi Erzsébet, Piskolton Sipos Ernő, Tótiban Ecsedi Irén, Piskolton Kósa György, Nagykágyán Erdeiné Sipos Mária, Kiskerekiben Kövendi Klára, Érmihályfalván, Fiass Ignác, Hközszentmiklóson György Ilona, Albison Bencze Margit, Gálospetriben Györfi Sándor, Szalacson, Papp Etelka nyertek alkalmazást. Ezek között a h. tanítókat saját hatáskörömben megerősítettem, a rendes tanítókat megválasztottak megerősítése az em-i közgy. tárgysorozatába fel van véve. Hogy azokkal mi történjék, akik nem tartották szükségesnek megerősítés végett a szükséges okmányok beküldését, az em-i közgyűlés határozatát kérem.

Ugy fegyelmi, mint közigazgatási vitás ügyek elintézésére bírósági ülést hívtam össze 1940. márc. 27-re. A lelkészek jövedelmeinek megállapítása céljából pedig Igazgatótanácsi ülést 1941. febr. 12-re, amelyen a nyugdíjintézet szempontjából a konventhez felterjesztendő bevalló ivateket vizsgáltuk felül s tettük egységesekké a különböző értékmegállapításokat.

Az 1940 évi kanonika vizitációt nagy izgalmak és sok zavaró körülmények között, de mégis elvégeztük. Boruzs Lajos, Kalmár István, Debreceni László, az illetékes lelkészdekánok továbbá Farkas Lóránd vil. tbíró és Dr. Gulácsy Sándor em-i ügyész jöttek segítségemre, akiknek ez uton fejezem ki hálás köszönetemet. Az 1939/40-ik iskolai évben föl hívtam a lelkész-és tanítói dekánokat az iskola látogatás téli megejtésére s tőlük a kiállított jkveket bekértem. Az egyházlátogatási jkvek alapján az egyházmegye anyagi és erkölcsi állapotáról szóló jelentésemet idejében összeállítottam s a püsp. Hivatalba fölterjesztettem. Az egyházlátogatási jkvek elkészítésénél bekértem az vizsgálattal megbizottaktól az egyes egyházakról felvett helyzetjelentéseket is és azokat Debreceni László kivételével, aki még mind ezideig nem szolgáltatotta be, be is terjesztették.

A választók névjegyzékét megerősítettem az esperesi hivatalban minden lelkész átveheti.

Elintézni való vitás ügy merült fel Gálospetriben ahová a lelkész és presbitérium közötti ellentétek eloszlatására Bakos József tbíró urat küldöttem ki, akinek

sikerült tapintatos eljárással olyan egyezményt megkötni, hogy a felbomlott egyetértés újra visszatért az egyházba, működéseiket a presbiterek tovább folytatják. Albison a lelkész és Kemecey György illették egymást súlyosabb természetű vádakkal. Ezeket a vádakat békességes úton sikerült remélhetőleg, nem csupán papirosan-mind a két féllel visszavonatni. Jakab József tbiró Ur buzgólkodott az ellentétek elsimitásán, neki köszönhető, hogy a bírósági tárgyak ezzel az ügyel nem szaporodtak. Nyolc körlevelet küldtem és pedigen : fizetési nyugták aláíratása, anykvi adatok meghamisítására irányuló kísérletekkel szemben tanusítandó magatartás, lelkészek családjában beállott változások jelentése, a püsp. hiv-lal való levelezés alakja, lélekszám-át-és kitérések, em-i hátrálékok bekérése, alapok tisztázása, tanítóink határátlépése, díjlevél terménymegváltása, alkotmányeskü, a NUF-ba való belépés, Dibáczy József betegségével kapcsolatos segély, számadások bekérése, anykvi kivonatoknak külügyminisztérium utján való átküldése, államsegélynyugták, C. F. R. igazolványok, választói névjegyzékek bekérése, megsürgetése, revízió után elkerületünk hovátartozása, nyugdíjintézeti tagsági díjak ORJO-ba való belépését nyugdíjintézeti ügyben bevalló ivek zsoltárok revíziója tárgyában.

Személyi változások alkalmával a szükséges változásokat bejegyeztem a s püsp. hivatalnak is bejelentettem. Az államsegélyt a revízióig minden hónapban kihoztam s a levonások eszközlése után a lelkészek között kiosztottam, ugy szintén a tanítói államsegélyeket is. A lelkészi kölcsönsegélyben ez évben a megállapított sorrend szerint Ludmann Lajos, Szendrei Dénes, Kalmár István és részben Szabó Zoltán részesült, ekkor megakadt a segély miután az államsegély kiosztása is befejezést nyert az esperesi hivatalon keresztül. A Végh nővéreknek felajánlott segélyeket minden hónapban levonás után nevezettek részére eljuttattam.

A. m. kir. illetményhivatal számára hónapokon át az összesítő kimutatást kellő igazolással ugy a lelkészek, slelkészek és tanítókról elkészítettem és fölterjesztettem.

Szolgálati bizonyítványokat a lelkészek és tanítók részére szükség esetén kiadtam.

Jelen közgyűlésünk tárgysorozatát összeállítottam, a közgyűlést, lelkészértekezletet, gyámintézeti közgyűlést kitűzött napra összehívtam.

Jelentésem tudomásulvételét s tett intézkedéseim jóváhagyását kérve vagyok a Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegye-i Közgyűlésnek :

Székelyhidon, 1941 május 15.

alázatos szolgálója :

Szabó Zoltán

esperes.

a) Közgyűlésünk az Esperes intézkedéseit jóváhagyólag veszi tudomásul.

b) A jelentéssel kapcsolatban a nagy veszteség mély fájdalmát érzi át újból Hegedüs Albert volt szalacsi lelkipásztor elhunyt felett, ki gyülekezetének hű pásztora, népének igaz gondviselője, Krisztusának engedelmes szolgálója s mindnyájunknak felejthetetlen, igazi jóbarátja volt. Emlékét jegyzőkönyvünkben külön lapon örökítjük meg.

c) Sajnálkozással veszi tudomásul tevékeny, buzgó tagjának, Orosz Lajos, volt érkeserüi lelkipásztornak nyugalomba vonulását. A lélek kész, de a test erőtelen. Önála is ez bizonyult be. Adjon neki a jó Isten még sok, békésztendőt, hogy élvezhesse a nyugalom áldását.

d) Itt is szeretettel köszöntjük újonnan választott lelkész és tanítótestvéreinket. Azon felelős tényezőkkel szemben pedig, akik elmulasztották beküldeni a szükséges okmányokat. Közgyűlésünk rosszalását fejezi ki s elkötelezi őket, hogy a mai naptól számított tizenöt napon belül tegyenek eleget kötelességüknek, különbeni fegyelmi eljárás megindítása terhe mellett.

e) Utasítja Közgyűlésünk Debreczeni László érábrányi lelkész esperesi megbízottat, hogy az egyházakról felvett helyzetjelentést haladéktalanul juttassa el az esperesi hivatalba, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvébe felvehető legyen.

7) Esperes időszaki jelentésével kapcsolatban Közgyűlésünk Isten iránti hálával és nagy örömmel veszi tudomásul egyházkerületünknek a régi Tiszántuli kerülethez való visszacsatolását, de ugyanakkor megállapítja, hogy immár a 24-ik, órája érkezett el az óriási kiterjedésű és milliós lélekszámú Tiszántuli Egyházkerület két, sőt esetleg három részre, új kerületre osztásának, amint azt a Kerület jelenlegi püspöke, főtiszteletű D. Dr. Révész Imre ur is szükségesnek látja.

Közgyűlésünk a legmélyebb tisztelettel kéri az erre vonatkozó tárgyalások haladéktalan megkezdését, hogy mielőbb megvalósítható legyen a megosztás ténye.

6. szám.

Olvastatott a Csonka Bihar-Érmelléki egyházmegye s esperesének a felszabadulás alkalmából küldött üdvözlete.

Közgyűlésünk a testvéri szívből fakadt üdvözlést az elnyomatás alól felszabadult testvéremély megindultságával köszöni meg és boldogan viszonzozza, Isten gazdag áldását kérve a régi kötelékbe visszatérő Csonka Bihar-Érmellék egyházmegye minden egyházára és nagyérdemű Esperesére.

7. szám.

Esperes bemutatja az érkeserűi lelkészi javadalom bevallását az országos Lelkészi Nyugdíjintézet részére kiállítva.

Mivel e bevallás későn érkezett be s így az em-i tanács nem foglalkozhatott vele, most a Közgyűléstől kéri megerősítését.

Közgyűlés a bevallást a Tanács által szem előtt tartott elvek mellett megerősíti.

8. szám.

Esperes jelenti, hogy a szalacsi egyház 1940 február 11.-én egyhangú határozattal lelkészéül meghívta Mihályi Zoltán tóti lelkészt. A választás jogerőre emelkedvén, a megválasztott állását elfoglalta és most kéri az egyházmegye megerősítését.

Ugyancsak jelenti Esperes, hogy a tóti egyház 1940 április 14-én tartott választó gyűlésén nagy szótöbbséggel lelkészül meghívta Liszkay Kálmán belényesujlaki lelkészt, ki a választás jogerőre emelkedése után az állást el is foglalta. Kéri a választás megerősítését.

Közgyűlésünk úgy a szalacsi, mint a tóti lelkészválasztást megerősíti és a megválasztott Mihályi Zoltán és Liszkay Kálmán lelképásztorokat örömmel és szeretettel kebelezi be alkotó tagjai sorába. Isten áldását kéri életükre és munkájukra.

Ugy a választó gyülekezetek, mint a megválasztott lelképásztorok elköteleztetnek a bekebelezési díjnak 30 napon belüli megfizetésére.

9. szám.

Esperes jelenti, hogy egyházmegyénk területén rendes tanítókul megválasztottak: Bancze Margit Albisra, Koós Zoltán és Boruzs Ilona Székelyhidra és Kósa Kis György Piskoltra.

Kéri a választások megerősítését és a hivatali eskü kivételét.

Az eskü letétele után Esperes meglehangu beszédet intéz egyházunk új munkásaihoz, biztosítva őket megértő támogatásunkról és testvéri szeretetünkről.

Ezzel Közgyűlésünk a megválasztott tanítókat állásukban megerősíti, elkötelezvéen őket és a választó egyházakat, hogy a bekebelezési díjat 30 napon belül fizessék be az egyházmegye pénztárába.

10 szám.

Tárgyaltatott Dr. Gulácsy Sándor egyházmegyei ügyész lemondása, akit a hálás Haza érdemei elismerésül a székelyhidi járásbiróság vezető elnöki székébe ültetett s így az egyházmegyei ügyészi tiszttet tovább nem töltheti be.

Közgyűlésünk Dr. Gulácsy Sándort egyházmegyénknek ezt a mindig hű, mindig buzgó,

lelkes munkását, kiváló vezéralakját szeretettel és a megérdemelt jutalom elnyerése feletti öröm kiáradó melegségével üdvözli új munkakörében, bár fájdalmas reá nézve, hogy legalább is egyelőre nélkülözniük kell annyira értékes munkásságát. Istenünk gazdag áldását kérve életére s mindennemű munkájára. Közgyűlésünk felmenti őt az egyházmegyei ügyészi tiszttól. Ugyanakkor elrendeli az új ügyész megválasztását Közfelkiáltással Dr. Horváth Miklós székelyhídi ügyvéd választatik meg egyházmegyei ügyésszé, akit Közgyűlés meleg szeretettel üdvözöl és elhalmoz szerencsekívánataival.

11. szám.

Egyházmegyei pénztár számadásai :

1939/40 évről bevétel	71453 Lei
kiadás	<u>71453 Lei</u>
maradvány	— — —

1940 évi költségelőirányzat szükséglet	110130 Lei
fedezet	110130 Lei

Vagyon állaga 1940 március 31-én 51239 Lei.

1940 évi bevétel	60793 Lei
kiadás	<u>54545 Lei</u>
maradvány	6248 Lei, mely áll

6140 Lei járulék túlfizetésből és 108 Leu tőkésítendő összegből.

1941 évi költségelőirányzat

szükséglet	122776 Lei, vagyis 4092 P 53 fillér
fedezet	122776 Lei, vagyis 4092 P 53 fillér

Vagyon állaga 1940 dec. 31-én	48552 Lei
apadás	2687 Lei

1. Egyházmegyei számvevőszék 1941 febr. 12-én tartott vizsgálata alkalmával az e. m. pénztár számadását tételről tételre átvizsgálta, helyesnek és okmányoltnak találta, minek folytán javasolja, hogy pénztárosnak az e.

m. közgyűlés a szokásos óvások fenntartása mellett a felmentvényt adja meg.

2. Kifogás tárgyává teszi, hogy az egyházmegye tőkepénzéből 2795 Lei a folyó kiadások javára fordított, tehát ezzel az összeggel a tőke kisebbedett. Számvevőszék úgy látja helyesnek, hogy nem csupán a tőkéhez nyulni nem szabad, hanem azt még gyarapítani is kell a kamatokból mindaddig, míg a konverziós veszteségek meg nem térülnek, s míg értékben az egyházmegye tőkéje a régi mennyiséget el nem éri. Utasítja a pénztárost arra, hogy a 33816 Leinyi kintlevőséget febr. 20 eltelte után azonnal hajtsa be oly módon, hogy a kimutatást a hátrányokról az esperesi hivatalnak megküldi, mert csak is ez esetben tud eleget tenni a kerülettel szemben fennálló 36204 Leit kitevő tartozása kiegyenlítésének.

3. A nagykárolyi esperesnél letétbehelyezett 1500 Leiről az elszámolás követelendő a legerélyesebb eszközök igénybe vételével is.

4. A szalacsi egyházközség elkötelezendő 400 Lei fuvar és 820 Lei sürgöny díj megfizetésére.

5. A napidíjak az esedékesség napjától számított egy év alatt felveendő, különben az igény jog-címe a pénztárral szemben elveszettnek tekintetik.

6. Végül pénztárnokot utasítja, hogy a tőke adósoktól minden évben nov. 1-ig vegye be az esedékes kamatokat és a tőke tíz százalékát.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul véve, az egyházmegyei pénztár számadását megerősíti.

A számvevőszék javaslatait egyhanguan elfogadva azokat határozattá emeli.

12. szám.

Számvevői jelentés az 1939/40 évi számadásokról.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegye Közgyűlés!

Kitűzött célomat, melyért a. e. m. számvevői tisztséget vállaltam, hogy t. i. a számadásakon keresztül beletekintést nyerjek az egyházak anyagi beléletébe és

pedig úgy dologi, mint személyi tekintetekben : elértnek nem mondhatom.

Dologi tekintetben elégtelen adatok állottak rendelkezésemre, részint a számadásiürlapok ki nem töltése s be nem küldése miatt (pl. a számadási ıvek „hátralékok rovata“ legtöbb helyrıl teljesen, nagyrészbın üresen maradt) részint mert az egyházak gazdasági mérlegének felállítására, tehát a vagyoni állapotról helyes és teljes kép nyújtására nem ad kellı alapot az a számadási rendszer, melyet eddig követtünk. Az elıbbi hiány miatt nem lehet megállapítani, mennyi hátralékok maradtak tartozásokban és követelésekben, a másik ok miatt nem jut el a számvevı kezébe ilyen fontos adat : mennyi és hol van tartozása az egyházaknak. Ez az adat nem-csak ebbıl a szempontból hanem a tőkék helyes kezelése és kezelésének ellenırzése céljából is igen fontos, sőt nélkülözhetetlen.

Nagyjából és általánosságban annyit jelenthetek, hogy tekintve az adókintlevıségeket, melyek az évi átlagos költségvetés 50-150%-át teszik ki, ezek fedezete és bevétehetısége mellett az egyházak vagyoni állapota tırhetőnek mondható.

Az az örömteljes változás, mellyel népünk a román impérium nyüge és átka alól immár felszabadult, egyházi életünk felett is a borus eget tiszta és derült légkörrel váltotta fel. A lelkekre ránehezedett nyomás megszünte mellett az anyagi teher megenyhülését is remélhetjük, legalább abból a szempontból, hogy az iskoláztatás ügye és költsége, mely a két évtizedes idegen uralom alatt mondhatni teljes egészében hiveinkre háramlott, annak viselésében az állam hatalom a részünkre kedvezı iskola-politikájával az egyházaknak segítségére lesz. Fényes bizonyítéka ennek tanítóink bőkezü támogatása, mint a legelsı és legsürgısebb kormány intézkedéseinek egyike. Nem is lehet mellıznie a felekezeti iskolák és tanítók támogatását, ha figyelembe veszi a felszabadult keleti és erdélyi részeken talált népoktatási állapotot. A román kormány a maga igen ügyesen kifundált románizáló terveinek megvalósítására minden községben állami iskolát állított fel és az összes felekezeti iskolákat államosította.

Ezeket a magyar állam mind átvette, az elszökösött tanítókat új kinevezésekkel pótolta, a román egyházak pedig még eddig sehol sem állították vissza felekezeti iskoláikat: így állott elő az a sajátságos helyzet, hogy a román iskolaköteles gyermekeket az egész vonalon a magyar állam költségén tanítják, míg a magyar felekezeti iskolákba járó magyar gyermekek iskoláztatásának terhét még mindig olyan mértékben teljesítik a magyar ref. egyházak, mint amilyen mértékben kényszerítve voltak a román uralom alatt. Világos, hogy ez így tarthatatlan állapot és bizonyára megtaláljuk a megfelelő módozatot ennek kielégítő megváltoztatására. Így tehát alapos remény van az iskolai terhek csökkenésére, melyek eddig a legsúlyosabb gondját okozták az iskola fenntartó egyházaknak. Amint emlitem, személyi tekintetben is világos képet akartam felállítani félig-meddig magán vállalkozásként, de mindenesetre közérdekből. Néhány lelkészhez próbaképpen kérdéseket intéztem a lelkész és tanítói fizetésekre vonatkozólag, de a kapott válaszokból arra a meggyőződésre jutottam, hogy a félreértések elkerülése végett jobb lesz ezt a témát előbb lelkésziértekezleten megtárgyalni. Szükségesnek vélem e kérdés felszinentartását, mert szinte elképpesztő, hogy főképpen lelkészi fizetések címen milyen nevetségesen apró számok szerepelnek a számadási ívekben, sőt nem egy helyen üresen állanak a rubrikák. Első látásra kitetszik, hogy itt kisebb, nagyobb mértékben bajok vannak és ezeken segíteni csak az őszinte bevallás és közös megtárgyalás után lehet.

Minthogy számszerűség tekintetében apró lényegtelenebbnek figyelmen kívül hagyásával hibák nem állapíthatók meg, az összes számadásokat és költségvetéseket megerősíthetőnek véleményezem, abban a reményben, hogy jövőben minden egyház eleget tesz az alább felsorolandó kívánalmaknak.

I. Külalak. Nem csak számadásoknál és költségvetéseknél, hanem a naplóknál és nyugtáknál is az előírt nyomtatványok használandók. A nyugták kiállításánál szemelőtt tartandó az 5 kellék: mennyit (számjeggyel és betűvel) kitől, mire, mikor és ki? Vakarások,

igazitások kerülendők (arra való az impurum) a naplók tintával összegezendők és még azt is meg kell említenem, hogy összevarrandók és aláírásokkal ellátandók.

2. Számadásoknál, ami vonatkozik a költségvetésre is, minden rovat kitöltendő: előírás, bevétel-kiadás, hátralék. A tételek címek szerint szétszedendők. Különösen többen abba a hibába estek, hogy a kerületi együttes nyugtát egy cím alatt vették kiadásba és így történt pl. hogy a tűz-díj, vagy isk. nyomtatványok ára nem a rendes helyre került, hanem az adók közé más cím alá. Az ingatlanoknál a javadalmások használatában levő földek pontos területe és hasznóértéke felveendő. Az adó-hátralékoknál az adó főkönyv záradékában mutatkozó összeg veendő fel. Többen ötlet-szerűen kevesebbet egy kerek számot írnak elő, azzal érvelve, hogy úgy sem lehet többen bevételére számítani. Ezt nem így kell felfektetni, hanem a fedezetnél kitenni a pontos követelést és a bevehetetlennek határozott százalékot a kiadásoknál kell felvenni. Az alapok jövedelme a IV. cím alatt a legtöbb egyháznál üresen marad holott kitűnik, hogy volt ilyen bevétele és kiadása. Ez alá a cím alá az alapok számadásának összesítésnél mutatkozó összeget kell felvenni; kölcsönök, kamatok stb. A gabona számadások tételei a főszámadáson is keresztül viendők pénz értékben.

3. A költségelőirányzatok összeállítása nem készül kellő alapossággal s innen származik az a hiba, hogy a számadásokban lényeges eltérések mutatkoznak az előírás és a kiadás vagy bevétel között. Ha strikte vesszük a dolgot, az előirányzatot annyira komolyan kell tekinteni, hogy attól eltérést, pl. túllépést csak külön presbiteri határozatban felhozott indokok alapján szabad megtenni. Nagy megnyugvás, ha a költségvetés reális, mert annak keretén belül szabadon költhet a gondnok és nem szükséges minden kisebb s nagyobb javítások eszközlésére külön presbiteri gyűlést összehívni. A rovatok kitöltésére ide is vonatkoznak a számadásnál mondottak.

4. A tőkeszámadások a nyomtatott űrlapokon történjenek. Ezt nem pótolja sem kimutatás, sem bármely más feljegyzés. Minden alapról külön számadás készítenendő és végül összesítendő. Ennek az összesítésnek a

tételei kerülnek bele a főszámadásba. Ha nincs tőke, nemleges jelentés adandó, hogy mikor, mennyi és mi okból szűnt meg.

5. A főnapló végösszegének egyezni kell a számadás végösszegével, tehát ide bekerülnek a javadalmi földek értéke, gabona számadás összegei pénzben stb.

6. Adófőkönyvi kivonat természetesen a pontosan lezárt adófőkönyv végösszegét mutathatja ki. Az adófőkönyv lezárásával kezdődhetik a számadás elkészítése. Kivonaton röviden feltüntetendő az érvényben levő adókulcs.

7. Pontos kimutatás készítendő 2 pld-ban az egyház kölcsön és egyéb tartozásairól, melyek akár régebbi keletűek is és a számadásban nem szerepelnek jelenleg. E kimutatás rovatai: hova és kinek tartozik, mikor vette fel, a presbiteri és felsőbb hatósági jóváhagyási számok, mai összeg, előírt kamat, kifizetett kamat és hátralék.

8. Ugy szintén 2 pld kimutatás adandó be a számadásból ki nem tűnő követelésekről is, vagyis az összes követelésekről.

E két pont alatti kimutatások visszaadandó példányainak adatai vezethetők be a vagyon leltárba.

Jelentem hogy e javaslatokat az egyházmegyei számvevőszék folyó évi febr. hó 12-én tartott ülésében magáévá tette azzal, hogy a múlt évi gáztanfolyamon résztvevő lelkészek napidiját átlagosan 1200 Leiben, vagyis 40 P.-ben javasolja megállapítani az egyházak terhére.

Kalmár István

egyházmegyei számvevő.

Közgyűlés az 1939/40 évi számadásokat és 1940/41 évi költségvetéseket megerősíti minden egyházra nézve.

Számvevőszék javaslatait határozattá emeli és azok betartását kötelezőleg elrendeli.

Megbotránkozással veszi tudomásul, hogy az 1940 évi számadását és 1941 évi költségvetését oly sok egyház nem küldte be idején, sőt még mindig nem, hogy azok nem is voltak felülvizsgálhatók és közgyűlésünk által megerősí-

síthetők. Elrendeli, hogy az egyházvizsgáló bizottságok mindenütt szigorúan ellenőrizzék, hogy beküldettek-e már s tegyenek jelentést az esperesi hivatalnak megfelelő intézkedés tétéle végett.

13. szám.

Egyházmegyei nyugdíj és gyámintézet kezelő választmányának jegyzője jelenti, hogy a gyámintézet számadásaira tegnap tartott közgyűlés elfogadta a köv. végösszegekkel :

Bevétel :	375466 Lei
Kiadás :	313992 Lei
Maradvány :	61474 Lei
Vagyonállag :	1467163 Lei

Azonban egyuttal elrendelte, hogy a választmány a számadást tétéiről tételre vizsgálja felül, mivel ez nem történt meg s ugy terjessze egy összehívandó közgyűlés elé.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s az elfogadott számadást megerősíti.

14. szám.

Egerházy Lajos O.R.J.O. igazgató úr ismerteti lelkészértekezlet előtt, lelkészek részére való egyházmegyei rizikó temetkezési egylet megalkításának szükségességét, s az egylet lelkész halála esetén a családtagok részére 1000 pengőt fizet ki s ezzel szemben a lelkész tagok évi 18 pengő járulékot fizetnek. Lelkészértekezlet felismerve ez egyletnek fontosságát s alelnök felhívására már f. é. július 1. hatállyal.

Egyhangulag kimondja az egyh. megyei rizikó temetkezési egylet megalakítását a fenti feltétel mellett azzal hogy az egyletbe való belépés a távollevőkre is kötelező s felkéri esperes urat, hogy központtal a kötést ejtse meg pénzbeszedés iránt intézkedjen.

Lelkészértekezlet az egylet megalakításának tényét e. m. közgyűlésnek tudomásul vétel végett bejelenti.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházmegyei lelkészek részére a rizikó temetkezési egylet megalakulását a fenti mód szerint.

Egyhangulag örömmel veszi tudomásul.

14 a, szám.

Egerházy Lajos O. R. J. Ó. igazgatója ismerteti lelkeszértekezlettel a lélkészi önsegélyezési pénztár hivatását amit már több egyházmegye lelkeszértekezlete meg is alakított felismerve annak életbevágó fontosságát. Az ő elgondolása szerint ennek megalakításához minden lelkész 50. Pengőnek (részletenként) befizetésével, ha hozzájárul, amit egyszeresmindenkorra fizetne be, a segélynyújtási lehetőség is megindulhatna, az illetékes felsőbb hatóság jóváhagyása után. Székelyhidi Béla lelkész ur hozzászólása után szavazásra hívja fel alelnök a jelenlevő lelkészeket.

Lelkeszértekezlet a lelkészi önsegélyezési pénztár megalakítását egyhangulag mondja ki, míg az 50 Pengős, személyenkénti, egyszeresmindenkorra szóló hozzájárulást szótöbbséggel határozza el.

Egyházmegyei közgyűlés lelkészértekezlet fenti határozatát.

Egyhangulag tudomásul veszi,

14 b. szám.

Lelkeszértekezlet Cs. Nagy Dániel és Szendrei Dénes lelkész urak ismertetése kapcsán tárgyalja, az Egyetemes konvent által elfogadásra leadott „Utasiás az egyházközségi fegyelem gyakorlásának módjára“-c, tervezetét, mit Szendrei Dénes csekély, néhány pontjára vonatkozó módosítása javaslatával elfogad s az egyh. m. közgyűléshez.

Elfogadás végett előterjeszt.

Egyházmegyei közgyűlés az Egyetemes Konvent 1939 évi 10. 20. napján hozott, 206. sz. határozatával megállapított egyházfegyelmi szabályzatot, lelkészértekezlet által előterjesztett formájában és lényegében.

Egyhangulag elfogadja.

14 c. szám.

Lelkeszértekezlet tárgyalja egyházmegyei szabályrendelet átalakításának szükségességét s azon javaslattal terjeszti egyházmegyei közgyűlés elé, hogy esperes ur elnöklete alatt küldjön ki egy bizottságot annak átdol-

gozására : Dr. Gálácsy Sándor ügyész úr, Boruzs Lajos és Varga Béla lelkész urak személyében. S amíg az átdolgozás befejeződik, addig és a szabályrendetlen előirt és megállapított minden egyes korona 1.⁴⁰ Pengővel számíttassék a jelenben,

Egyházmegyei közgyűlés szabályrendelet átdolgozására esperes ur elnöklété alatt Dr. Gulácsy Sándor ügyész ur, Boruzs Lajos és Varga Béla lelkész urakat kéri fel és küldi ki.

Elfogadván a benne előirt 1.—kor. 1.⁴⁰ Pengővel való átszámítását, addig is, míg a szabályrendelet átdolgozása befejezést nyer.

14 d. szám.

Lelkészerterkezlet tárgyalja esketési, keresztelési és temetési stólat s a következő megállapításban ajánlja elfogadásra egyházmegyei közgyűlésnek : Esketés : camonikus napokon 4 Pengő, nem camonikus napokon 7 Pengő háznál 10 Pengő. Keresztelés : 1.⁵⁰ P. háznál : 4 Pengő, Temetés : imával lelkésznek 6 Pengő kántornak 4 Pengő prédikációval 10 Pengő s a kántornak 6 P.

Egyházmegyei közgyűlés, lelkészerterkezlet fenti stóla megállapítását.

Egyhangulag elfogadja.

15. szám.

Tárgyaltattak az Érmelléki Ref. Tanító Egyesület következő felterjesztései :

a. Kerestessék meg az Egyházkerületi Nyugdíjintézet, hogy 1940 szeptember 1-től függessze fel a tanítók részéről a tagdíjak beszedését, mivel ugyis felszámolás előtt áll ez az intézmény és a tanítók másként várják nyugdíjügyük rendezését.

Közgyűlésünk kénytelen napirendre térni a javaslat felett, mivel ez a kérdés az Egyetemes Konvent rendelkezése szerint már eldöntött.

b. Kéri a Tanító Egyesület az 1940 szept 1-től visszatartott fizetéskiegészítő segélyek folyósítását, illetőleg utólagos kiutalását az illetékesek részére.

Közgyűlésünk készséggel tenne eleget ez óhajtnak azok javára, akiknek államsegélye

és az egyháztól nyert javadalma-együtt nem éri el a Közoktatásügyi Minisztérium által megállapított minimumot. Mert az a bizonyos kerületi segély csakis ezek számára folyósítható és csakis azon mértékben, amennyi hiányzik a minimumból. Ezt az összeget pedig az illetők megkapják minden külön kérés nélkül is. Tehát nyitott ajtót döngetnénk a kerületen.

c. Tanító Egyesület a napidíjak korszerű és méltányos újbóli rendezését kéri.

A szabályrendelet átdolgozására bizottság küldetvén ki, ez a kérdés is megoldást nyer.

d. Tanító Egyesület a magasabb tanügyi tisztségek betöltésénél mellőzve látja református tanítói karunkat s arra kéri egyházmegyei Közgyűlésünkön keresztül a Főhatóságot, hogy minden módon akadályozza meg a reformátusság méltánytalan mellőzését s örködjék, hogy a magasabb tisztségek betöltésénél a reformátusság számaránya vétessék figyelembe.

Egyházmegyei Közgyűlésünk fájdalommal veszi tudomásul ezt a megállapítást és szeretné remélni, hogy ez nem tendenciózus, hanem csak egy véletlen műve, amit tanító testvéreink jogosan kifogásolnak. Minden esetre kívánatos, sőt egyenesen elvárjuk, hogy a reformátusság minden irányban számarányának és jelentőségének megfelelően foglalhassa el az őt megillető helyeket a magasabb és legmagasabb fórumokon is. Ezért a Tanító Egyesület kérését pártolólág terjeszti fel az Egyházkerülethez.

16. szám.

Tárgyaltatott a Királyhágómelléki Egyházkerület közgyűlésének 32/1940 sz. határozatában foglalt felhívása Nagyváradon létesítendő középiskolai fiu-internátus érdekében.

Egyházkerületünk egy régóta égetően szükséges kérdést óhajt megoldáshoz juttatni ezzel a felhívásával.

Nagyváradon állami, róm. kath. középiskolák vannak, amelyek rendelkeznek fiu-internátusokkal, de református

gyermekeink számára nincs internátus, úgy hogy fiaink kénytelenek róm. kath. internátusokban lakni, azoknak szigoruan katholikus szellemét akarva, nem akarva magukba szivni Nagy érdekeink füződnek tehát ahhoz, hogy Nagyváradon létesítsék egy református fiu-internátus, amely református szellemben nevelje középiskolás fiainkat.

Egyházmegyei Közgyűlésünk teljes mértékben méltányolva a nagyváradi fiu-internátus szükséges voltát, kimondja, hogy az előkészítő tárgyalások megindítását haladéktalanul beindítandónak tartja, miért is a maga részéről az előkészítő bizottságba bármikor alakuljon is az meg, kiküldi az egyházmegye Esperesét és gondnokát fentartván magának a jogot, hogy a hozzájárulás mérvéről saját maga döntsön.

17. szám.

Olvastatott a következő belmissziói előadói jelentés:

Mivel az 1939 évben a belmissziói munka a ellenséges hatósági tilalom miatt tulajdonképen csak a vasárnapi iskola végzésére és az iratterjesztésre szoritkozott a szokásos egyházankénti részletes munkai ismertetést megtenni tehát nem áll módomban. A jövőben pedig a szörványgondozás igényel igen sok gondot és munkát.

A vasárnapi iskolákról és iratterjesztésről táblázatos kimutatásomat beterjesztve, kérem jelentésemet tudomásul venni.

Tudomásul szolgál.

18. szám.

Tárgyaltatott az érkeserői lelkészi díjlevél ügye. A lelkészi állás csaknem egy év óta üresedésben van s nem lehet betölteni amiatt, mert a presbytérium mereven elzárkózik a régi díjlevél kiszolgáltatásától csakis megcsonkított formában volna hajlandó kiadni.

Közgyűlés elhatározza, hogy az Esperes ur utján még egy kísérletet tesz a presbytérium felvilágosítására. Ha azonban a presbytérium akkor is merev magatartást tanusitana, akkor az Esperes alkalmazza az E. T. I. tc. 47 §-át.

19. szám.

Az értarcsai egyház az árviz és talajviz következtében romba dőlt lelkészi és tanítói lakás és melléképületek építésére és javítására az Egyházi Közalaptól háromezer P. segélykölcsönt óhajt felvenni.

E kölcsön felvételéhez kéri az egyházmegye pártoló felterjesztését, valamint az engedélyt ahhoz, hogy a csatolt költségvetések alapján a szükséges építési munkákat elvégeztethesse.

Egyházmegyei Közgyűlés a kölcsön fölvételét engedélyezi, mivel azt elengedhetetlenül szükségesnek látja. Ugyanis az említett egyházi épületek nemcsak siralmas állapotban vannak, hanem életveszélyesek.

A közalapi kölcsön iránti kérést a legteljesebb támogatással terjeszti fel az Egyházkerülethez, mert az anélkül is súlyos viszonyok között lévő tarcsai egyház anyagi helyzetét a mostani árvizkárok katasztrofálissá tették.

A beterjesztett költségvetések papíron reálisaknak találtatván, az építéshez az engedélyt megadja.

20. szám.

Tárgyaltatotta Hegedüs Albert halálával megüresedett egyházkerületi képviselőség betöltése.

Az általános tisztujításig terjedő időre egyhangulag Boruzs Lajos emei. lelk. főjegyző választatik meg kerületi képviselővé.

21. szám.

Olvastatott a biharvajdai presbytérium utólagos engedélykérése ahhoz hogy a különböző alapokból kölcsönvett összesen 33334. lei (harmincháromezerháromszázharmincnégy) összeget tiz év alatt fizethesse vissza. E kölcsönökből 19358 lei (tizenkilencezer háromszázötvennyolc) felvételét már engedélyezte az e. m.-i Közgyűlés 45/1934 sz. határozatával.

Közgyűlés utólag jóváhagyja a kölcsön felvételét, 1949-ig leendő visszafizetés kötelezettsége mellett, azzal, hogy a lelkész évente

jelenteni tartozik az esperesi hivatalnak a törlesztés összegét.

22. szám.

Tárgyaltatott az értarcsai egyház kérelme az iránt, hogy különböző alapjaitól kölcsönvett 18338 (tizen-nyolcezerháromszázharmincnyolc) lei összeget öt év alatt kamatmentesen fizethesse vissza.

Közgyűlés az értarcsai egyház kérelmét jóváhagyja azzal, hogy erről presbyteri határozatát terjessze be az esperesi hivatalhoz. Ennek beérkezte után az Elnökség felhatalmaztatik az engedély megadására. Évente jelentendő a törlesztés összege az esperesi hivatalnak.

23. szám.

Tárgyaltatott a tóti-i egyház presbytériumának 1940 március 1-én hozott határozatával felterjesztett ama kérése, mely szerint :

1.) az engedély nélkül elköltött harmonium és orgona-alap, 7486 lei, 249 P. 50 fillér öt év alatt egyenlő részletekben 5°/_o-os kamat mellett állíttassék vissza.

2.) a könyvtár és harang-alap 4329 lei, azaz 144 P. 30 fillér, mely a bankbukás miatt elveszett, véglegesen megszüntessék.

3.) a bankbukás miatt elveszett 569 lei, azaz 18 P. 96 fillér egyházfentartási alap visszaállíttassék oly módon, hogy az 1939/40 évi számadás pénztári maradványának 25 ^o/_o-ával visszatérítvén, évenként gyarapíttassék.

4.) 23 köből 3 véka termény mint a magtár-alap törzsvagyona öt év alatt kamataival visszaállíttassék.

Közgyűlésünk a tóti-i egyház különböző alapok visszaállítására vonatkozó kérését méltányolva, jóváhagyja.

24 szám.

A piskolti egyház 4 példányban beterjeszti alapító levelét, mely szerint néhai özv. Tóth Ferencné, szül. Boldizsár Zsuzsánna 10.000 lei azaz 333 P. 33 fillér összeggel harang-alapot létesít oly módon, hogy ez

gyümölcsöztessék mindazideig, míg belőle egy új, harmadik harang szerezhető, vagy ha a presbytérium hamarabb határozná el egy harmadik harang vételét, ugy ez összeg hozzácsatoltassék.

Ez összeget az elhunyt öccse : Tóth Ferenc be is fizette, így az egyház kéri az alapító levél jóváhagyását.

Közgyűlésünk a bemutatott és az alapítványokról kiadott szabályrendelet szerint kiállított alapító leveleket megerősíti és végső megerősítés céljából az Egyházkerülethez felterjeszti.

Az alapító levél egy-egy példányát a piskolai egyháznak, az egyházmegyei és egyházkerületi levéltárnak, valamint az alapító öccsének megküldeni rendeli.

25 szám.

A magyarkécsi egyház összeomlott lelkészi és tanítói istállójának felépítésére 4000 P. azaz négyezer pengő kölcsön felvételét határozza el a helybeli hitelszövetkezettől s ennek jóváhagyását kéri.

Közgyűlésünk a magyarkécsi presbytérium névszerinti szavazással hozott határozatát jóváhagyja azzal, hogy a visszafizetési határidő és kamat megállapításáról szóló határozatát és a renoválás költségvetését terjessze be az esperesi hivatalhoz.

26 szám.

Olvastatott az ottományi egyház kérése az iránt, hogy az orgona-alap, mely jelenleg 829 P. 70 fillért tesz ki, az egyházfentartó alaphoz csatolható legyen, mivel újonnan épített orgonája mellett nincs szüksége orgona-alapra, még az esetben sem, ha a jótállási 20 év elteltével javítani kellene is az orgonát, mivel akkor is kijavítanák közadakozásból, mint ahogy újonnan megépítették.

Közgyűlésünk örömmel látja az ottományi hívek adakozó készséget s a kérést teljesíti.

27 a) szám.

A hegyközszentmiklósi egyház pártfogó felterjesztést kér a báró Baldácsy alaphoz nyerveendő segély-kérvényéhez.

Ugyanis 1939 évben elhatározta lelkészlakának és a templomlépcsőzetének alapos renoválását, de az erre szánt és egyházmegyeileg is jóváhagyott 20000 leit kénytelen volt iskola-renoválásra fordítani, mert a bezárás veszélye fenyegette az iskolát. A tervezett renoválás tovább már nem várhat, de az egyház olyan nagy adóteherrel küzd, hogy a saját erejéből képtelen keresztülvinni.

Közgyűlésünk a nagy adóteherrel küzdő hegyközszentmiklósi egyházat ajánlja a br. Baldácsy alaptól való segélyezésre.

27 b.) szám.

Laczák Dezső éradonyi lelkész és Vén István tanító azon kéréssel fordulnak Közgyűlésünkhöz, hogy a községi bizonyítvány alapján igazolt tetemes vízkár miatt a br. Baldácsy alaptól segélyre ajánltassanak.

Közgyűlésünk az éradonyi lelkész és tanító urakat, mint vízkárosultakat a legmelegebben ajánlja Egyházkerületünknek a br. Baldácsy alaptól való segélyezésre.

27 c.) szám.

Az érábrányi missziói kör 500 P. segélyt kér templomépítés céljára a br. Baldácsy alaptól. Ehhez kéri Közgyűlésünk jóindulatu támogatását, mivel az egyháztagok már eddig erejükön felüli áldozatot hoztak, de nem képesek a templomépítést befejezni segély nélkül.

Közgyűlésünk a minden elismerést megérdemlő érábrányi missziói kör kérését a legmesszebb menő támogatásra méltónak tartja és készséggel ajánlja Egyházkerületünk segítő figyelmébe ezt a küzdő kis egyházat, hogy amennyiben csak lehet, a kért összeget megkaphassa a br. Baldácsy alaptól.

28 a.) szám.

A margittai egyház, presbytériumának 7/1940 sz. határozatával arra kéri Közgyűlésünket, hogy tekintsen el 30/1939 sz. a. hozott határozatától a margittai egyházzal szemben és járuljon hozzá, hogy alapjaitól kölcsönvett

összeget 20 év alatt, évi 250 pengős részletekben fizethesse vissza, tekintettel az egyház nehéz helyzetére s a ráváró súlyos kiadásra a templom és torony javítására és tanítói lakás építésére.

Közgyűlésünk a kérést elutasítva, nem foglalkozik vele, miután e tekintetben álláspontját a 30/1939 sz. határozatban leszögezte.

28 b.) sz.

Az éradonyi egyház alapjaitól kölcsönvett 28614 lei azaz 953 P. 80 fillér adósságának kamatmentes visszafizetését utólagosan kéri oly módon, hogy a szabad rendelkezéssel bíró alapok kamatait, amit az egyház tetszése szerint használ fel, ide fordíthassák és ha így sem lehetne rendezni, akkor az 1943-ik évben költségvetésileg fognak a még fenmaradt adósság fedezéséről gondoskodni, hogy 1944 jan. 1-re teljesen vissza legyen fizetve.

Közgyűlésünk az éradonyi egyház 2-3/1940 sz. presb. határozata szerinti kérését jóváhagyja, mely szerint az alapjaitól kölcsönvett 953 P. 80 fillért 1944 jan. 1-re visszafizeti szabad rendeltetésű alapok kamatainak felhasználásával és az 1943 évi költségvetés keretében.

Az ily módon eszközölt törlesztések összege évenként jelentendő esperesi hivatalnak.

29 szám.

Közgyűlés a jegyzőkönyvet felolvasottnak és hitelesnek jelentvén ki.

Esperes hálaadó imádságával az ülés berekesztetett.

Jelen jegyzőkönyv 1—20 számait Boruzs Lajos lelkészifőjegyző, 21—28 számait pedig Gönczy Sándor világi aljegyző jegyezte.

Az
Érmelléki Református Egyházmegye

1941 november hó 12-én Székelyhidon tartott őszi

Rendes közgyűlésén

Jelenvoltak :

a)

Szabó Zoltán esperes

és

Papszász Lajos gondnok

elnöklete alatt :

b)

tanácsbírák :

lelkészek :

Bakos József
Boruzs Lajos
Kalmár István

világiak :

Bónizs Elemér
Farkas Lóránd

c)

jegyzői karból :

lelkészek :

Boruzs Lajos főj. Egey István alj.

világiak :

Horváth Péter főj.
Gönczy Sándor alj.

d)

tanítóképviselek :

e)

Az egyházak képviselőjében

- Albis : Saja Sándor lkp.
Apátkeresztur : Kádár Miklós lkp.
Asszonyvására :
Bályok : Kalmár István lkp.
Berettyószéplak : Donáth László lkp.
Bihardiószeg : Fias Kálmán lkp. Molnár Imre g.
Biharfélegyháza : Egey István lkp.
Biharvajda : Virág Lajos lkp.
Csokaly : Benedek Géza lkp. Vasadi Sándor g.
Érábrány : Debreceni László lkp.
Éradony : Laczák Dezső lkp.
Érbogyoszló :
Érkeserű : Kiss Ferenc lkp.
Érköbölkut : Varga Béla lkp.
Érmihályfalva : Sass Kálmán lkp.
Érolaszi : Dajka István lkp.
Érsemjén : Szatmáry Károly lkp.
Értarcsa :
Gálospetri : Kádár Miklós lkp. Kéri József g.
Hegyközszentimre : Ludmann Lajos lkp. Kaszoni Miklós g.
Hegyközszentmiklós : Silye Gábor lkp.
Kiskereki : Boruzs Lajos lkp.
Kágya : Dibáczy József lkp.
Magyarkécz : Kulcsár Dezső lkp.
Margitta : Szendrei Dénes lkp.
Micske : Kovács József lkp.
Monospetri : Barcsa Sándor felügyelő lkp.
Ottomány : Cs. Nagy Dániel lkp.
Piskolt : Bakos József lkp. Simoni Ferenc g.
Poklostelek : Medgyesi Lajos lkp.
Szalacs : Mihályi Zoltán lkp.
Székelyhid : Szabó Zoltán esp. lkp. Dr. Gulácsy Sándor
presb.-i mgbzt.
Szentjobb : Sallay Lajos lkp.
Tóti : Liszkay Kálmán lkp.
Vedresábrány : Barcsa Sándor lkp.
Távolmaradását igazolta : Kozma Lajos vil. tbiró,
Kántor Péter tan. képv. és Dr. Kotzó Jenő vil. tbiró.

30 szám.

A 63. dicséret 1. versének eléneklése után Esperes ur buzgó imádságban kéri a mennyei Atya segédelmét Közgyűlésünk tanácskozására.

31 szám

Számbavétnak a megjelent alkotó tagok, mely szerint jelen voltak az első oldalon név szerint felsoroltak, összesen 42-en.

32. szám.

Egyházmegyei Gondnok ur megnyitja az ülést.

Közgyűlésünk ünnepi érzésekkel eltelve hallgatta végig a történelmi visszapillantást egyházmegyénk és Kerületünk életének e határmegyén, amikor eltűnik egy olyan egyházi alakulat, amelyet nemzeti szerencsétlenség és külső kényszer parancsolt ugyan reánk, de amely az ellenséges áramlat minden örvénylése közepette is erős és megtartó hajó volt egyházközségeink és hiveink számára. E hajó két vezéralakja : főtiszteletű Sulyok István püspök és méltóságos Dr. Thury Kálmán főgondnok ur szívünkhöz nőtt e megpróbáltatásokkal teli évtizedek alatt.

Főtiszteletű Urunknak szelid és mégis parancsoló, törvényt és fegyelmet tartó, de jóságos egyénisége, bölcseséggel és egy hosszú élet tapasztalataival gazdag kormányzói lelke, atyai szive, gondoskodó hűsége és meg nem fáradó buzgósága örök fároszként világol előttünk, míg csak lesz egy is abból a nemzedékből, amely ismerhette, tisztelhette és szerethette Öt.

Főgondnok urunk munkája láthatatlanabb kevésbé ismert volt, de mindig tudtuk és éreztük, hogy Kerületünk kormányánál áll egy világi férfit, aki nem csupán disznek és méltóságnak tekintti egyházi megbízatását hanem Istentől adott nagyszerű elhivatásnak, hogy tudása és akaratereje, bátor kiállása és céltudatos munkája árán ne csak megtartsa az ősoktól átvett intézmé-

nyeket, hanem gyarapítsa, gazdagítsa és szaporítsa is azokat.

Most, amikor leteszik a vezéri pálcát és efölötti fájdalmunkat kifejezésre juttatjuk, legmélyebb tiszteletünk és hálánk nyilvánításával biztosítjuk őket, hogy nekünk továbbra is azok maradnak, akik eddig voltak: Istentől rendelt és megáldott vezérek, akikre mindig büszkén és bizó szívvvel tekintünk fel. A kegyelem Istene éltesse őket nagyon sokáig magyar református Sionunk boldog örömére.

33 szám.

Olvastatott Esperes összesítő jelentése az 1940-ik évről és az egyházakról felvett helyzet jelentés, amint következik:

Esperes jelentése az érmelléki ref. egyházmegye vallás-erkölcsi s anyagi állapotáról az 1940. évről.

I.

A gyülekezet belélete.

1. Az Isten Igéjét mindegyik egyházközségben minden vasárnap és ünnepnap d. e. és d. u. hirdették.
2. Minden hétköznapon reggeli Istentisztelet volt 18 helyen. Biharfélegyházán, Biharvajdán, Asszonyvásáron bűnbánati heteken, tavaszi, őszi és téli hónapokban naponként, a többi egyházközségekben hetenkint 2-szer, illetőleg 3-szor, bűnbánati heteken mindennap reggel, illetőleg este tartottak istentiszteletet.
3. Templomlátogatók száma: A, nagyünnepeken: 12860, B, vasárnapokon d. e. 8165, C, vasárnapokon d. u. 3740, D, hétköznapokon 723.
4. Heidelbergi Kátét minden vasárnap d. u. magyarázták 18 helyen, felváltva Káté és bibliamagyarázatot tartottak: Apátkeresztur, Asszonyvásár, Érábrány, Poklostelek, Szalacs, tehát összesen 5 helyen, míg a többi 11 helyen minden vasárnap d. u. bibliamagyarázatot tartott.
5. Bibliamagyarázatot tartott Biharvajda, Érkeserü, Érköbölkut, Érolaszi, Hegyközszentmiklós, Kágya, Margitta, Micske, Ottomány, Tóti, Vedresábrány. Ezeken a helyeken

többnyire évenként felváltva tartanak káté-illetőleg bibliamagyarázatot.

6. A hétköznapi istentisztelet mindenütt rendtartás szerint folyik le, azaz bibliamagyarázattal és imádsággal,

7. Bibliamagyarázatot az 5 pont alatt megjelölt alkalmakon kívül adventben, nagyböjtben és téli időben tartanak.

8. Urvacsorát minden egyházban mind a hat alkalomkor osztottak.

9. Urvacsorával élők száma az anyaegyházközségekben : böjtkor fi 940, nő 886, együtt 1826, husvétkor fi 1832, nő 2217, együtt 4049, pünkösdkor fi 1806, nő 2385, együtt 4191, ujkenyérkor fi 1394, nő 1781, együtt 3175, ujborkor fi 1436, nő 1560, együtt 2996, karácsonykor fi 1889, nő 1769, együtt 3658. Összesen fi 9297, nő 10598, együtt 19895.

Urvacsorával élők száma a szórványokban : böjtkor fi 8, nő 6 együtt 14, husvét fi 70, nő 91, együtt 161, pünkösdkor fi 54, nő 79, együtt 133, ujkenyérkor fi 20, nő 26, együtt 46, karácsonykor fi 30, nő 39, együtt 69, Összesen fi 182, nő 241, együtt 423.

Urvacsorával élők száma az anyaegyházakban és szórványokban fi 9479, nő 10839, összesen 20318.

10. Az urvacsorát betegek számára nagy ünnepeken rendszerint, de kívánságra bármikor kiszolgáltatják.

11. Gyermekestentisztelet 13 egyházban volt összesen 49 esetben.

12. A gyermekek a tanítók és lelkészek a vezetésével vasárnapokon és hétköznapi napokon résztvesznek az istentiszteleteken.

13. Háziistentiszteleteket Diószegen 8 alkalommal tartottak.

14. A lelkészek 698 családot látogattak meg, a presbiterekkel, vagy egyedül.

15. Vasárnapi-iskola 27 helyen van.

16. K. I. E. 20 helyen van, egyes helyeken csak a téli hónapokban működik.

17. Férfiszövetség 9 egyházközségben működik, több helyen szervezés alatt áll.

18. Nőszövetség 28 egyházban folytatja áldásos működését. Több helyen szervezés alatt áll.

19. Énekkar 24 egyházközségben van. Legtöbb helyen férfi kar, egyes helyeken vegyes kar és gyermekkar működik ünnepek alkalmával, templomi istentiszteleteken a kántor tanító, illetőleg a lelkész vezetése alatt.

20. A szegényekről mindenik egyház igyekezett gondoskodni lehetőség szerint. A szegény-gondozást egyes helyeken szegényügyi bizottság végzi szegényügyi gondnokkal az élén, de legtöbb helyen a presbitérium, vagy a nőszövetség. A szegényeknek 3398 P pénzbeli segílyt, ezenkívül ruhasegélyeket nyújtottak.

21. Az idegenbe távozó cseléd leányokat bejelentik annak a lelkészi hivatalnak, ahol alkalmazást nyertek.

22. A ref. vallásu iparos tanulók vallásoktatásban részesülnek.

23. Népkönyvtár van : Albison, Apátkereszturon, Bályokon, Csokalyon, Érábrányban, Érkeserüben, Kágyán, Gálospetriben, Ottományon, Szalacson, Monospetriben.

24. Iratterjesztés minden egyházban van, a lelkészek kezelik. 39 teljes bibliát, 246 ujszövetséget, 195 árvaházi képes naptárt, 12595 drb. vallásos iratot, 7665 példányban jár vallásos néplap

25. Vallásos összejövetelt 20 helyen tartottak 170 alkalommal, és pedig : Albison, Bályokon, Bihardiószegen Apátkereszturon, Székelyhidon Biharvajdán, Csokalyon, Érábrányban, Éradonyban, Érsemlyénben, Gálospetriben, Hegyközszentmiklóson, Kágyán Kiskerekiben, Magyarkécen Micskén, Poklosteleken, Szalacson, Szentjőbbon, Tótiban, Monospetriben.

26. Külső célokra való gyülekezeti jótékonyság volt 27 egyházban. Összesen 2581 p-t adományoztak.

27. A gyülekezet önkéntes adományának összege 5727.27 P. Említésreméltó összegeket adományoztak : P. Nagy Józsefné, szül. Kovács Mária, albisi hívünk 133 P-t zászló-keresztanyai cím megváltásra. Pantocsek Ernő, honvéd alezredes és felesége Borbély Gabriella 60 P. értékű nagy nemzeti zászlót, Borbélyné. Péterffy Mária és Pantocsekné, Borbély Gabriella 150 P. értékű szószék és papi-szék terítőt ajándékozott az albisi

egyházközségnek. A bihardiószegei egyháznak özv. Rékasi Sándorné 34 P-t, ifju Várdai Sándor 34 P-t adományozott, az éradonyi egyháznak Velthy Lajosné, Kiss Irma, veszprémi lakos 100 p-t, Kovács Ida, hajduböszörményi tanítónő egy ezüst urasztali serleget 250 P. értékben, Kovács Anna tanárnő, Kovács Bela tanárnő, Kovács Irma és Laczák Margit tanítónő egy himzett magyar nemzeti-szin zászlót 200 P. értékben. Az érbogyoszlói lelkész az egyháznak adományozott 155 P-t. Az érsemjéni egyháznak Csiha Sándor 67 P-t ajándékozott, az Ottományinak P. Kovács András 34 P-t, a piskoltiának Török Lajosné, született Boldizsár Erzsébet 66 P-t. A székelyhidi egyháznak adott nagyobb adományok 270 P-t tesznek ki. (Csak 33 P-nél nagyobb összegek.)

28. Uralkodó bűnök : lopás, iszákosság, paráznaság.

29. Vadházasságban él 80 pár a lelkészek mindent megtesznek a községi előljárósággal egyakarattal a baj orvoslására.

30. Hitelveinkkel ellenkező szokások : temető kivilágítás, babonáskodás, urnapjának megtartása. Ezek ellen lelkészeink felvilágosítással, igehirdetéssel küzdenek.

31. Éradonyból lelkész jelenti, hogy a román állam elvitt 127 szálfat. 1066 Pengő értékben. Kágya egyházközség tulajdonában levő jankai agrárföldet az erődítési csatorna vize elöntötte, így értéktelenné vált 30 hold föld.

32. A községekben baptisták, millénisták, szombatosok és bibliatanulók vannak, számuk 1381.

33. Egyházközségi bíróság van gyülekezetekben és ahol szükséges, gyakorolja a fegyelmezést.

34. A községek összes lakóinak száma 71532, ebből a reformátusok száma 43241, a római katolikusoké 9746, görög katolikusoké 4920 görög-keletieké 667, unitáriusoké 322, baptistáké 1326, a többi egyéb felekezetnek a tagja.

II. A gyülekezet külélete.

35. A presbiterek száma 497, egyházi választók száma 6262, egyházi adózók száma 12571, egyháztagok száma 43241.

36. A presbytériumok minden negyed évben tartanak gyűlést. A gyűlésekről pontos jegyzőkönyvet vezetnek.

37. Egyházközségi közgyűlés van Berettyószéplakon, Érábrányon, Gálospetriben, Piskolton, választáskor, illetőleg nagyobb építkezések megtárgyalásakor.

38. Vagyonleltára mindenegyháznak van s évi változást átvezették.

39. Az ingatlanok az agrárföldek kivételével az egyház nevében állanak, Albison az agrárföldek is.

40. Az agrárreform elvett az egyházaktól 106 hold földet. Ezért a kisajátítási árat nem kapták meg, de legtöbb helyen földdel kárpótolta az egyházat.

41. Az agrárreform az egyházaknak 550 hold földet adott.

42. Esperesileg láttamozott költségvetése nincs minden egyháznak.

43. Az egyházi adó kivetésről jelentéstételkor 6 egyházban nem történt még adókivetés. Ezeken kívül a kivetett egyházi adó összege 68974 P és 87345 Hl. termény. Kivetés fedezi a szükségletet.

44. A múlt évi számadások nagyrésze jóváhagyva, a többi jóváhagyás alatt. Az egyházak értékei megvannak.

45. Bevétel összesen volt : 143925 P., kiadás 133201 P, Maradvány : 10724.

46. Tőkepénz állaga 1940 év december 31-én 55945 P.

47. Magtár pénzürtéke 1940 év december 31-én 15008.

48. A tőkéket kötvényekben, takarékokban kezelik.

49. Az egyházközségek adóssága : 1941 december 31-én : 44915. P.

50. Egyes helyeken az egyházi épületek javítására van szükség.

51. Új építkezésre összesen 2533 P-t fordítottak.

52. Épületek javítására összesen 12344 P-t fordítottak.

53. Az egyházi épületeket tüzkár ellen 581571 P-ig biztosítottuk. A biztosítási díj összege 1097 P.

54. A belhivatalnokok fizetési hátraléka 5563 P. és 336 Hl. termény.

55. Az egyházközségek az e. ker. és e. m.-i járulékokat csak részben fizették ki.

56. Az egyházközségek közül pere van Ottománynak és Hegyközszentimrének.

57. Temetője minden egyházközségnek van s részben temetőőrök gondozzák.

58. Segélyt kapott 24 egyházközség 12884 P. összegben különböző helyekről.

III. A gyülekezet iskolaügyei.

59. Apátkeresztur, Érabrány, Poklostelek, Vedres-ábrány kivételével minden egyházközségnek van iskolája.

60. Az iskolák alapítási ideje különböző, van régi és ujkeletü.

61. Az elemi iskolákért az egyházak 53222 P. terhet viselnek.

62. Tanulók száma a ref. iskolákban 1702.

64. A tanítás eredménye 15 iskolánál kitünő, 10-nél jeles, 4-nél jó, a többinél kielégítő. Állami iskolákban lelkészek tanítják a vallást.

65. Az iskolák felszerelése pár hely kivételével törvényszerü.

66. A tanítók összesen 467 tanuló családját látogatták meg.

67. Iskolalátogatás egyházi és állami részről egyszer, illetőleg 2-szer történt.

Anyakönyvi adatok az anyaegyház-községekben.

68. Megkereszteltek : törvényes fi 374, nő 383, összesen 757, törvénytelen fi 38, nő 31, összesen 69, együtt fi és nő 826. Eltekintve a halvaszülettektől az állami és egyházi adatok az ujszülötteket illetőleg összeesnek.

69. Eltemettek : fi 382, nő 258, összesen 640. Meghalt az állami anyakönyv szerint fi 382, nő 258, összesen 640.

70. Házasságát egyházilag megkötötte tiszta pár 160 vegyes pár 36, összesen 217.

71. Konfirmált fi 252, nő 281, összesen 533.

72. Áttért fi 314, nő 137, összesen 451.

73. Kitért fi 71, nő 14, összesen 85.

74. Elköltözött fi 27, nő 77, összesen 104.

75. Beköltözött fi 27, nő 30, összesen 57.

76. 1940 december 31-én a lélekszám fi 20596, nő 22645, összesen 43241.

V. Anyakönyvi adatok a leányegyházakban és szórványokban.

77. Megkereszteltek törvényes fi 7, nő 7, összesen 14, törvénytelen fi 1, nő 2, összesen 3, együtt 16. Szülöttek száma az állami anyakönyv szerint ugyanannyi.

78. Meghalt és eltemettetett az állami anyakönyvvel megegyezőleg fi 13, nő 10, együtt 23.

79. Házasságot kötött tiszta pár 2, vegyes pár 1. Állami anyakönyv szerint házasságot kötött tiszta pár 2, vegyes pár 1 összesen 3.

80. Konfirmált fi 8, nő 1, összesen 9.

81. Áttérést nem jelentenek.

82. Kitérést nem jelentenek.

83. Lélekszám 1940 dec. 1-én fi 510, nő 479. összesen 998.

Mély tisztelettel vagyok a Nagyt. és Mélt. egyh. megyei közgyűlésnek

alázatos szolgája :

Szabó Zoltán

ref. esperes.

Helyzetjelentés.

Érkeserü: A lelkészi állás betöltését még mindig akadályozza az a körülmény, hogy a presbitérium a díjlevelet kiszolgáltatni nem akarja. Este 7-től fél 11-ig tartó presbiteri gyűlésen minden rábeszélésem után sem sikerült a presbitériumot a kívánt utra terelni, hogy ennek dacára sem alkalmaztam a presbitériummal szemben az egyházmegyei felosztásra elkötelező határozatot, arra nézve külön jelentésben fogok számot adni. A lelkész hiánya sok tekintetben megakadályozott az egyház ügyeinek alapos megvizsgálásában így pl. a magtár állapot sem tudtam megállapítani. Egyházlátogatási jegyzőkönyvek, belmissziói jelentő iven nem voltak kitöltve. Vasárnapi iskola nincs. Sem énekkar, belmissziói egyesületek nem működnek. A tanítói fizetéseknél az utasítást megadtam. Templom jó karban van, türhetők az iskolák és a tanítói lakások is, a lelkészlak azonban régi épület, s komoly renoválást igényel. Az Ér megáradása már évek óta súlyos anyagi károknak lett előidézőjévé,

látogatásom napján is jelentkezett az áradás, s ugyancsak sietnem kellett, hogy száraz lábbal elhagyhassam Keserüt.

Piskolt: Nemrég még azt jelentettem Piskoltról hogy ha a reávarakozó építések költségei mellett az ellene folyamatban levő sulyos összegű per fizetésének a költségei is nyakába szakadnak, az anyagi terhek suly alatt össze fog roskadni. Ma örömmel jelenthetem, hogy Piskolton az anyagiak tekintetében a „régiek elmultak s mindenek megújultak. A pert az egyház megnyerte, már a II. iskoláját is felépítette, adóssága azonban nincs. Most elhatározta, hogy teljesen új, modern lelkész-lakot épít. A régi lelkész lakot már le is bontotta. Iskoláiban a tanítás megfelelő. Vajha mint az egyházi épületek, a lelkiek is megújuláson mennének keresztül ez a folyamat rövid időn belül nem remélhető, éppen azért a belmisziói munkák haladéktalan megkezdésére van szükség.

Kiskereki: A fejlődés kétségtelen jelei mutatkoznak Kiskerekiben is, ahol az egyház megszabadult már attól a sulyosabb tehertől, melyet Lengyel Pál nyugalmába vonulása következtében kellett vállalnia. A többi még fennálló kisebb összegű tartozásainak kiegyenlítése különösebb nehézségekben nem ütközik. A haladás másik látható jele az, hogy az iskolák újból megnyitak, s a két tanító megkezdte a tanítás áldásos munkáját. A mult évről a belhivatalnokok fizetései ki vannak egyenlitve, a gondnoki állás körül merültek fel újabb jelentéktelenebbnek látszó ügyek, melyeknek elintézésére az egyházmegyei biróságot kell igénybe venni.

Érmihályvalván. Az alapokat sikerült végre teljesen rendben hozni az alapok neveinek s végösszegeinek megállapításával, valamint a régi alapok visszaállításával. Az egyházi ingatlanok eladása tekintetében szabálytalanságok mutatkoznak, amelyeknek utólagos kikorigálására elköteleztem az egyház vezetőit, ingatlanok adattak el egyházmegyei engedély nélkül. Telekkönyvileg sincs minden rendben. Van olyan ingatlan, mely az egyház nevéen áll ugyan, de nem az egyházé s viszont van olyan egyházi birtok, amely még mindig nem jött az egyház nevére. A templom, s iskolák rendben vannak, a most épített új két tanítót befogadó lakás is szép, sőt

a lelkész lak is türhető állapotban van. Az iskolai tanítások is kifogástalanok. Valószínűnek tartom, hogy az állami iskolai vallásoktatás kérdése, mellyel több ízben foglalkoztunk már, megoldódik nem sokára, miután az állam fel fogja állítani a rendszeresített hitoktatói állást, Erre a szükséges lépések megtétettek. A Dienes telep és a nagy népességű tanyák azonban lelki gondozás nélkül nem maradhatnak. Ez olyan kérdés, amellyel Mihályfalvának komolyan kell foglalkoznia, de amellyen az egyházmegyének is folytonosan rajta kell tartani kezét.

Szabó Zoltán
esperes.

Helyzetjelentés a bihardiószezi kör- egyházairól.

Biharfélegyháza látszólag rendezett viszonyok között él, a belhivatalnokok ki vannak fizetve, de a díjlevél semmibevevésével. A lelkész egy szem terményfizetést sem kap a díjlevélben foglalt 100 q. buzából. Egyébként minden rendben folyik.

Biharvajda nem képes megújulni. Presbytériuma közönyös, sőt egyenesen engedetlen. A gyűléseken többszöri hívásra sem jelenik meg. A gyülekezet tagjai a lelkésszel szemben tiszteletlenek, sőt ellenségesek. Így nem végezhet építő munkát az ifju, de elkeseredett lelkipásztor. Az iskola elhanyagolt, a naplók nem vezetettek rendesen, a tanítás eredménye alig kielégítő, bár itt mentsége a tanítónak, hogy hónapok óta egyedül tanítja a község összes tanköteleseit. De kiabál az iskoláról, hogy nem sokat törődnek vele.

Bihardiószeg hatalmas, nagy egyház, de ha a politikai község nem segítené, talán csődbe jutna, mert az adóhátralék óriási. Kölcsönvett alapjainak még a kamatokat sem fizeti meg, hanem évről-évre tőkésíti. Iskolái kitünők.

Nagykágya szegény, sok gonddal küzködő egyház. Rengeteg ker. és em-i hátraléka van, most hozzájött, hogy egyetlen harangja elrepedt. Hivei szegények, de iskolájukat fentartották mindig, meg is hálálta az áldozatot szép eredményével.

Csokaly jelentékeny fellendülést mutat az utóbbi években. Kívül rend, belül békesség.

Hegyközszentimre fájdalmasan sinyli az évekkel ezelőtt lezajlott per következményeit. Fenn van a nagy adósság, künn van a sok adóhátralék, a lelkészlak falai kidőltek, a szép nagy iskola-épületeket az állam használja még mindig, az egyháznak nincs iskolája, sőt nem is igen akarják megnyitni, huzódozva a fentartás költségeitől. Erélyesebb és lelkesebb vezetésre volna szükség.

Szentjobb kicsiny, de nagy buzgóságu egyház. Komoly és eredményes belmissziói munkát fejt ki a lelkész és neje, míg az anyagiakat a nagy buzgóságu gondnok tartja rendben. Az iskola is javul.

Boruzs Lajos

lelk. tbíró.

Nagytiszteletü és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az érmihályfalvai körben a minden évben szokásos egyházlátogatást Kádár Miklós lelkésztársammal ez év június 3-tól június 9-ig végeztük s az egyházlátogatás eredményről a következőkben számolok be.

Érsemjén. Jól vezetett egyház. Templom, iskolák s belhivatalnokok lakásainak rendbehozására az egyház nagy anyagi áldozatot hozott. Alapok szabályszerűen vannak kezelve. Az egyházmegyei és kerületi járulékok kivannak fizetve. Kifogásolható azonban, hogy a lelkész fizetésének kiszolgáltatásánál nem apadás, hanem szaporodás van. A kiegyenlített lelkészi fizetés 3078 Pengő.

Éradony. Nagy adóssággal küzdő egyház. Minden épülete elhanyagolt állapotban van. Betudható ez annak, hogy az éradonyiak rossz adófizetők. 70000 Leu adóból hátralékban van 53000. Ez mindent megmagyaráz.

Értarcsa. Ugyanaz az eset, mint Éradonyban. Az adósság több mint 1000 Pengő. Belhivatalnokok fizetése rendezetlen. Egyházmegyei s kerületi járulékokból még részlet sincs fizetve. Épületek gondozatlanok s kidőlt állapotban vannak s szomorú képet mutatnak.

Ottomány. Minden vonalon rendes mederben folyik a munka. Templom s iskolák jókarban vannak. Egy azonban évtizedek óta megvan Ottományban: A lelkészlak és melléképületei mintha nem is az övé volna, külső javítást soha nem lát.

Gálospetri. Javítás itt sem észlelhető. Kerületi tortozás mintegy 630 Pengő. Iskola épülete régi, a mai kor követelményeinek nem felel meg, egészségtelen. Egy tantermes iskolájába száznál több tanköteles van beszorítva. Az iskola 7 osztályu, Mindezeknek tudható be, hogy az eredmény csak megfelelő. A lelkész lakása nagyon nedves, falkicseréléssei még menthető volna. Az egyházi adó 45 %-ban hátralékban van. Ha az egyház lassanként nem igyekszik helyzetén javítani, a baj nem soká összecsap feje felett.

Szalacs. Biztos alapokon nyugvó egyház. Ha van is még adóssága, azt a mint a vagyon leltára mutatja, mint a multban, úgy a jövőben is rövidesen rendezni fogja.

Piskolt, 1941 junius 10.

Bakos József

emi. tb.

Nagytiszteletü és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyénk gyülekezeteinek hit-és erkölcsi életéről közgyűlésünket évről-évre értesíti az esperesi jelentés, amikor előterjeszti a templomlátogatás, urvacsorával élés, gyülekezeti jótékonyság, hitelveinkkel ellenkező szokások, szektáskodás s a vadházasságok és uralkodó bűnök számadatait. A gyülekezetekben folyó belmissziói munkáról értesülünk az e. m. belmissziói előadó jelentéséből. Nem hallunk azonban a jelentésekben a gyülekezetekben folyó kulturális, szociális és gazdasági munkáról. Esperes urtól vett megbízás folytán a székelyhidi körben végzett egyházlátogatás alkalmával ezekre is tekintettel voltam s jelentésemben az esperesi és belmissziói jelentések kiegészítése képen ezekről fogok képet

állítani a Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés elé.

Székelyhidon. 1. Az elmúlt télen csütörtökön délutánonként népművelő összejöveteleket rendeztek, ez alkalmakkor lelkész ígét hirdetett, tanítók népművelő főként történelmi és egészségügyi tanításokat tartottak.

2. Szociális munka terén az elmúlt években szép s közadakozáson alapuló áldozatos munkát végzett lelkészné vezetése alatt a Nőszövetség. E munkát visszatérésünk óta az állami szervként működő szociális bizottság vette át, melyben részt vettek a tanítók a tejakciónál, a ruha kiosztásoknál és a szegényeknek élelemmel segítésénél.

3. Lelkész és kántor tagjai az E. G. E-nek s a gazdakörnek. Szövetkezeti élet nincs.

Hegyközszentmiklós. 1. Lelkész és tanító tagjai a népművelési bizottságnak, vasárnap délutánonként történelmi és irodalmi előadásokat tartottak a templomban.

2. Virágzó fogyasztási Szövetkezete van, melyet annakidején lelkész szervezett meg, ma sem lelkész, sem tanító nem vesznek részt benne. Gazdaköre megalakult, még nem működik.

Érköbölkut. Lelkész egyházán és iskoláján kívül szíven hordozza ezt a munkát is.

1. A népművelési munkának lelkész a vezetője s vele munkálkodnak a tanítók. Télen vasárnaponként népművelési előadásokat tartottak.

2. Szerdán délutánokon O. R. I. Ó. kézimunka háziipart tanultak s folytattak, amelyeket lelkész nőszövetségi és leányegyesületi munkával kötött össze.

3. Fogyasztási és hitelszövetkezete van. A szövetkezeti élet lelkész tevékeny munkájának köszönhető. A szövetkezeti eszmének apostola, a szövetkezeti életnek a nehéz időkben megtartója volt. Nagyhiba, hogy a fogyasztási Szövetkezet vezetését személyi ellentétek miatt ez évben már kiengedte kezéből. A hitelszövetkezetet Erdei József tanító vezeti. Gazdaköre van, alelnöke Szentés Béla tanító.

Érolaszi 1. Iskolán kívüli népnevelést még nem kezdték meg.

2. Lelkész tagja a helyi szociális szervezetnek.

3. Élénk szövetkezeti élete van. Eddig a gyülekezeti tagok közül került ki az elnök és könyvelő, most Jámbor Lajos tanító vezeti. Hitel szövetkezetet az egyház tekintélyes magtár alapja pótolja. Gazdaköri munka indulóban.

Asszonyvására. 1. Kulturális munkára készülnek.

2. Népjóléti munka amit lelkészné végzett.

3. Szövetkezeti élet nincs, gazdasági összefogást nem találtam. Lelkész még új munkás a gyülekezetben, állását nem rég foglalta el.

Albis. 1. Iskolán kívüli népművelés megszervezve működik.

2. Lelkész szószéki felhívására és özv. Szabó Lajosné állami tanítónő buzgólkodására a legnehezebb időben 16 inséges gyermeket láttak el eledellel.

3. Szövetkezeti alaptőke gyűjtés Kemecei György tanító szervezése alatt megindult. Gazdaköre van, egész éven át minden vasárnap összejön, Kemecei György tanító előadásaival rendszeres gazdaképzés folyik.

Érbogyoszló. 1. Télen a tanítók minden héten népművelő előadást tartottak a vármegyei népművelő bizottság által megállapított program szerint.

2. Helyi szociális szervezetnek a tanítók tagjai.

3. Gazdaköre, mint az E. G. E. tagja az elmúlt években gazdasági tanfolyamot rendezett.

Nagytiszteletű és Tekintetetes E. m. Közgyűlés! Az Úr Jézus Krisztus az ő evangéliumában feleletet ad nemcsak a lelki, hanem az anyagi élet kérdéseire is. E kettő egymástól elválaszthatatlan. Ha valaki az evangéliumokból csak az anyagi élet kérdéseire adott feleletet szakítja ki-mint a szociáldemokrácia, a marxizmus, a kommunizmus, megfeszíti a Krisztust, mint megfeszítette az a nép, amelyik csak az anyagi életre várt tőle feleletet. De pusztai remeteséggé és kolostori elzárkózottsággá tévedt annak a kornak az élete, amelyik az evangéliumban csak a lelki élet kérdéseire keresett feleletet. Magyar Református Egyházunk azokban az időkben volt krisztusi

és diadalmas, amikor hiveinek lelki és testi életét, mind a kettőt a szívében hordozta. Az alatt a 22 év alatt mindent elvesztettek hiveink, csak az egyház maradt meg számukra, attól vártak feleletet, segítséget lelki s anyagi életük kérdéseire s az egyház és annak munkásai igyekeztek is az ige hirdetésével és a gyülekezetekért folytatott kulturális népjóléti és gazdasági munkával megadni. Ennek az együttes munkának az eredménye volt az a szálló igévé vált igazság: „megtartott minket az egyház és az iskola. Hazánkban a kulturális, szociális és gazdasági munkák végzésére állami szervek vannak, de nem teheti meg az egyház, hogy most már lepihenjen az ige hirdetés kényelmes párnájára. A lelki élet kérdései, az örök ige után való szomjuhozás a lelkeket ezután is a templomba fogja gyűjteni de ha az anyagi élet kérdéseire másutt kell keresni a feleletet, állami szerveknél vagy társadalmi szervezeteknél, ez pedig az egyháztól el fogja távolítani őket. Az egyháznak az evangéliumból a feleletet meg kell adnia a hiveknek mind lelki, mind anyagi életének kérdéseire, hogy az örök Ige nyilatkozzék meg gyülekezeteinek nemcsak (templomi,) egyházi, hanem kulturális, szociális és gazdasági életében is, hogy a Krisztus legyen minden, mindenkben.

Javaslatom:

1. A lelkészek és tanítók vegyenek részt az iskolán kívüli népnevelés, a népjólét és a gazdasági élet vármegyei és községi szerveinek munkájában, igyekezzenek átvenni annak munkáját és vezetését, hogy így azokba mielőbb bekapcsolódják, azután pedig végezze azt az egyház, hogy hiveink az egyházon keresztül azután az egyháztól nyerjék azokat.

2 E. gyülekezeti munkáról az egyházlátogatók szerezenek meggyőződést s az e. m. közgyűlésnek évről-évre tegyenek jelentést.

3. Az e. m. közgyűlés a már régebben megalakított, de munkájában szünetelő u. n. gazdasági bizottságot állítsa vissza e munkának egyházmegyénkben szervezésére, segítésére és irányítására.

Cs. Nagy Dániel.

ref. lelkész.

Nagytiszteletü és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A margittai körben végzett egyházlátogatás alkalmával az alulírott egyházakról röviden a következő helyzetképet van szerencsém beterjeszteni.

Poklostelek községe a margittai és váradi utvonalméntén szép egyenes helyen fekszik, de a község utai járhatatlanok. Ennél is elszomorítóbb képet nyújt elhanyagolt templomtetőzete, valamint lelkészi irodája és mellék épülete. Az egyház rendbehozatala erős kézmunkáját várja, melynél nagy segítség lehet, nemcsak az adóhátrányok behajtása de a községi segély hátránykierőszakolása is, amelyeknél igénybe veendő az Esperes ur intézkedése.

Micske község rendezettsége jó benyomást nyújt a szemlélő elé. Ős régi kis templom, diszes tornya a régi idők emlékét ujitja fel az ember szívébe. Félkörben hegyekkel körülvett szép fekvésű község nem hiába volt fő fészke a régi nemesi családoknak.

A község maga jó benyomást kelt, de ha az egyház belső életét nézzük, szomoruan tapasztaljuk, hogy a múlt bűne miatt siralmas állapotban van.

Nemcsak az egyházmegyei és kerületi hátrányai, de a kerületi régi kölcsönei olomsúlyként nehezedik az egyházra, s ezekhez járul a lelkész és tanító fizetés hátrányainak, valamint a melléképületeknek rendezése.

E súlyos terhekből való megszabadulásnál, biztató az a remény, hogy a lelkész és főgondnok ur minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy az egyházat e nehéz állapoton mielőbb átsegítsék.

Tóti község felkörben hegyekkel körülvéve szép képet nyújt; de mint népesebb gyülekezettől elvárjuk, hogy nemcsak egyházmegyei járulék és adóhátrányait, hanem jó külsejű templomát is mielőbb ékesen és hozzájuk méltóan javíttassa ki.

Margitta nagyközség a berettyó mellett fekszik, a környékbeli községek góczpontja. Nagy vidéke valamint a távolabbi nagyobb városok miatt nagykereskedelmi központ, sok zsidósággal megrakva. Különböző felekezete

miatt a lakosság körében nagy békételenség uralkodik. E község vezetése nagy éleslátást, bölcsességet és gazdag tapasztalást igényel. A környékbeli egyházakhoz viszonyítva, amilyen nagy az egyház lélekszáma ennél sokkal nagyobb az egyház adóssága és adóhátránya.

Magyarkécz kisközség dombokkal és erdőséggel körülvéve az érdekesség képét tárja elénk. Még érdekesebb az egyház iskolájának látképe. Mig a többi egyházak iskolája egész napi tanítást végez, addig itt a tanító csak félnap délelőtt tanított s délután a község-házánál vállalt munkákat végezte s bár ez neki jövedelmező volt; de annál többet ártott ezzel az iskolának, ahol az eredmény alig megfelelő. Lelkész bár ez ellen tiltakozott; de mindez hiába való volt.

Apátkeresztur kicsiny egyháza, népességétől eltekintve rendezett kis egyház képét mutatja. Ugy a lelkész, mint népe eltekintve a mai idők nehézségétől nemcsak a megelégedés képét tükrözik vissza, hanem azt a szent meggyőződést is, hogy lesz még egyszer ennél is jobb idő az egyház és községi életben.

Vedresábrány községben, mely felerészben magyar fele részben román szinte látjuk azt a küzdelmet azt, az erős harczot, melyben lelkésztestvérünk a vezetést biztosan tartja kezében. Hogy a magyarság vezető legyen, lelkész kezdeményezésére kulturtermet is építettek, szinte jó látni azt, hogy az egyház erősen halad a biztos cél felé.

Leányegyháza, Monospetri valamikor anyaegyház volt amelynek visszaállítása egyházmegyénknek annyival is inkább kötelessége, mivel 63 kat, hold földje megfelelő államsegéllyel lelkészt és tanítót eltartani képes. A gyülekezet 155 tagja nemcsak hogy óhajtja; de egyenesen nélkülözi sőt kéri a lelkészi állás mielőbbi megszervezését.

Örvendetes és lélekemelő egy kicsiny gyülekezetnek az érábrányi egyháznak élete.

Lelkésze óriási erővel tető alá hozta az új templomot, amely márcsak betakarításra és berendezésre vár. Tudva és ismerve a nehéz időket, melyben mindnyájunknak részünk volt, szinte csodálatra méltó az a munka, melyet ez egyház lelkipásztora végzett az utóbbi évek alatt. Képes volt önmagát feláldozni, a saját lelkészi

fizetését be nem hajtani azért, hogy az Istenházát felépíttethesse. Mi pedig jó munkájára azt kérjük, hogy az új templomban sokáig szolgálhassa azt, akiért az iga oly könnyű és a teher oly gyönyörűség.

Rézalján egyik legrendezettebb egyház a bályoki, hol a község előtt terül el a hajdan híres Gróf Károlyi uradalom 700 kat. hold gyümölcsösével s az út mentén szép fa sorokkal. Jól eső érzések közepette érkezik a látogató a bályoki egyházba, hol úgy az egyháznál, mint az iskoláknál a fegyelem és jórend, a tapasztalatokban gazdag lelkész munkájának eredményét hiven tükrözi vissza.

Berettyószéplak a rézalj másik büszkesége, melynek egyik határa a berettyó, a másik pedig a gyönyörű Rézhegység. Levegő dus szép falu jó és bő termő határral dicsekedik. Legnagyobb dicsekedése ez egyháznak az, hogy az Érmelléken sehol sincs olyan szorgalmatos templombajáró gyülekezet, mint Berettyószéplakon.

E gyülekezet tagjai előtt nincs se hideg se meleg, se jó se rossz idő, amit bizonyít az, hogy vasárnaponként szinte özönlenek az Isten házába.

Ennek az oka nemcsak az elhunyt lelkész, hanem a jelenlegi lelkésznek és tanítói karnak az érdeme is, kik fáradságot nem ismerve, lelkesen buzgólkódnak úgy az Isten háza, mint az Ő veteményes kertje körül. Szálljon Isten áldása ezután is a hű sáfárokra.

Egey István

lelk. aljegyző.

a) Közgyűlésünk a nagy gonddal összeállított jelentéstelismerésének nyilvánítása mellett veszi tudomásul.

b) A nagylelkű adakozóknak, név szerint: P Nagy Józsefné, sz. Kovács Mária albisi lakosnak, Pantocsek Ernő alezredes és neje, sz. Borbély Gabriella urnőnek, Borbélyné Péterfi Mária urnőnek albisi egyházunknak juttatott kegyes adományukért, özv. Rékasi Sándorné és ifj. Várdai Sándornak a b. diószegi egyháznak adott szives adományért, Velthy Lajosné, Kiss

Irma veszprémi lakosnak, Kovács Ida h-böszörményi tanítónőnek, Kovács Anna tanárnő, Kovács Béla tanár, Kovács Irma és Laczák Margit tanítónő urnőknek az éradonyi egyház gazdagításáért, Jakab József érbogyoszlói lelkipásztornak egyháza nagylelkű segítéseért, Csiha Sándor urnak az érsemjéni egyháznál letett jószívű ajándékáért, P. Kovács Andrásnak az ottományi egyháznak adott szives adományért. Török Lajosné, sz. Boldizsár Erzsébet urnőnek a piskolti egyháznak juttatott áldozatos összegért és végül a székelyhidi névtelen adakozóknak egyházuk javára hozott nagybecsű áldozataikért ezuton is hálás köszönetét tolmácsolja Egyházmegyénk és a minden áldások Urát kéri, hogy a jókedvű adakozókat áldja meg mind a két kezével és példájuk nyomán szítsa fel a régi protestáns áldozatosság tüzét a lelkekben.

Elismerésünket és hálánkat jegyzőkönyvi kivonatban hozzuk tudomására nevezetteknek.

c.) Az egyházi választók száma épen fele az adózók számának, ami azt bizonyítja, hogy csak minden második adófizető tesz eleget idejében egyházi adófizetési kötelezettségének. Nemcsak anyagi tekintetben bénítja az egyházaink életét, hanem kihatással van a lelki életre is. A hátralékos egyháztág egyrészt szégyelli magát, aztán megmakacsolja magát, elhuzódik, végül gyűlölködővé, vagy közönyössé lesz az egyházzal szemben. Ezért nem szabad engedni hogy felgyűljön a hátralék és minden módot meg kell ragadni a hátralékok behajtására. A behajtás iránti lépések azonnal megteendőek és jelentés teendő róla esp. hiv.-nak dec. végéig.

d) Közgyűlésünk lehetetlen állapotnak minősíti, hogy némely egyházban a költségvetés utólag készül el, holott annak előirányozni kell a szükségletet és fedezetet. Elrendeli tehát a lelkész és gondnok fegyelmi felelőssége mellett, hogy

a költségvetés a kitűzött időre elkészíttessék minden egyházban. Ennek alapján pedig az adókiivetés megtörténjék az év elején, hogy az adózók tudják magukat mihez tartani.

e.) Fájdalommal látja Egyházmegyénk, hogy néhány egyházunk nem ragadta meg a kínálkozó és talán soha vissza nem térő alkalmat a felekezeti iskola felállítására. Ennek jelentőségét magyarázni felesleges, épen ezért felhívja illetékes tényezőket, hogy kövesenek el mindent református iskoláztatás megvalósításáért.

f) Örömmel látja, hogy az áttérések száma sokszorososan felülmulja a kitérések számát. Azonban felhívja a lekipásztorok figyelmét arra, hogy az áttértek csak úgy lesznek valóban reformátusokká, ha gondos lelki nevelésben és szerető támogatásban lesz részük. Különben csak névszerint lesznek reformátusok.

g) A helyzet jelentésekkel kapcsolatban megdöbbenéssel értesül Közgyűlésünk a biharvajdai állapotokról. Felhívja Elnökség figyelmét az ott uralkodó állapotokra és a rendcsinálás munkájára minden törvényes eszköz igénybevételével. Lelkipásztor utasíttatik, hogy tegyen panaszt egyhm-i bírósághoz konkrét adatokkal alátámasztva, hogy a törvényes eljárás megindítható legyen.

h) Bihardiószeget, Éradonyt, Értarcsát, Gálospetrit felhívja Közgyűlésünk, hogy az aránytalanul nagy egyházi adóhátralékot hajtsa be és az egyház háztartását helyezze biztos alapokra.

i) Felhivatnak a lekipásztorok és tanítók, hogy az iskolán kívüli népművelés munkájában vegyenek részt, sőt vegyék azt kezükbe, hogy református népünk református szellemben neveltesse az iskolán kívül is. Azonkívül kapcsolódjanak bele mindennemű népjóléti és gazdasági szervezet munkájába, hogy a krisztusi szellem hassa át ezeket is. Egyben elrendeli,

hogy Canonica visitáció vegye számba ezt a munkát is és tegyen jelentést róla. Közgyűlésünknek.

j) Hegyközszentimre utasítatik, hogy gyönyörű iskola-épületeit vegye saját használatba, felállítván a felekezeti iskolát. Az ezirányban végzett munkáról lelkipásztor azonnal tegyen jelentést esperesi hivatalnak és ezután is állandóan tájékoztassa minden mozzanatról.

k) Canonica visitáció felhivatik, hogy a legközelebbi egyházvizsgálat alkalmával állapítsa meg, hogy az anyásításhoz szükséges előfeltételek megvannak-e Monospetriben, szükség esetén adjon felvilágosítást és utasítsa felügyelő lelkészt, hogy a kezdeményező lépéseket tegye meg ez irányban.

34. szám.

Olvastatott Esperes időszaki jelentése : Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés.

Elérkeztünk ahoz a határköhöz, amelynél egyházmegyei életünk 22 esztendőszakasza véget ért, s amelytől kezdve ebben az összetételben gyűlésre többé nem jövünk össze. Nem lesz felesleges, ha megállapodunk egy pillanatra vándorlásunk e határkövénél s visszapillantunk a múltba, hogy erőt, reménységet merítsünk a jövőre. Isten bölcs okok nélkül semmit nem cselekszik: ezt tanulhatjuk a múltból. Bölcsen cselekedett akkor is, amikor megengedte azt, hogy az általunk lakott terület több, mint két évtizeden keresztül leszakítva legyen az ezer esztendő magyar föld testéből. Ha kinyitjuk szemünket, lehetetlen nem látnunk azt a változást, amelyet a megpróbáltatásnak csaknem egy emberöltős tartama eszközölt ugy nemzeti, mint egyházi életünkben. Nemzetünk felébredt, s látja a bajt, a melyet eddig nem volt érzéke észrevenni s az ujjászületés útjára lépett. Látja: hova, mire vezet s mily veszélyt rejt magában az, hogyha a

nemzettel együtt nem érző nem magyar, nem keresztyén elem olyan hatalmas s irányító befolyásra jut minden téren, mint amilyenre nem csupán engedték, hogy jusson, sőt éppen mi, protestánsok segítettük elő magasra jutását. Istennek legyen hála, hogy megindult a tisztulási folyamat s ha sikerült oda leszorítani e fajukra nézve veszélyes elemet „Magyar Hazánk is szebb jövőt remélhet, nemlesz a sorsa mindig keserű. Aranytangerként ring földén az élet, s Egén sugárzik felhőtlen derű.“

De áldásos volt az elmúlt 22 esztendő egyházunkra nézve is. Pásztornak és nyájnak a legbensőségesebb viszonyban kell állaniok egymással, az egyházi élet külső és belső építési folyamata csak így indulhat meg, s helyes mederben csak így folyhat. A lekipásztor és gyülekezete között 22 évvel ezelőtt nagy űr tátongott. Ez az űr lett áthidalva a román megszállás alatt amikor a gyülekezetnek a tagjai tudatára ébredtek, hogy mi nekik a pásztor, a gyülekezet lelki vezetője is most látta be igazán, hogy nyáját, mely nélkül nem élhet, hány féle veszély fenyegeti, s a közös veszély tapasztalata közel vitte egymáshoz a pásztort és nyáját. Nagy áldozatok elhordozására tette képessé: megindultak a belmissziós munkák is, s ha visszatekintünk a múltba, bármennyire fájdalmas is ez az emlékezés, az Istenországának ügyét igazán szíven viselő csak így sóhajthat fel: „jól tettél, Uram, velünk, hogy megaláztál bennünket!“

Amidőn a multa visszatekintve, hálás szívvvel borulok le a Gondviselőn Isten bölcsessége előtt, lehetetlen, hogy elfeledkezzem azokról, akik a multban hű munkatársaim voltak, s akiknek „erőtlenységében is megdicsőítette Isten az Ő hatalmas erejét.“ Ezek között elsősorban is elnök társamra, méltóságos Pappszász Lajos e. m-i gondnok urra gondolok akinek folytonosan tapasztalt ügybuzgalma, higgadt bölcsessége, egyház és iskola iránti buzgó szeretete sokszor tette az én nehéz igámat gyönyörűségessé.“ S elmondhatom Petőfi Sándor szavával: „Felét átvette mindig a tehernek, mit vállaimra a balsors rakott.“ Nem szokásom a szavakkal áradozni, éppen azért azt kívánom csupán, hogy Egyházmegyénket a Gondviselő Isten sok ilyen vezetővel áldja meg. Köszönetemet fejezem ki a tanácsbírói kar iránt is, amely-

nek tagjai úgy együttes tanácskozásaikkal, birói ténykedéseikkel, mint egyénileg végzett buzgó fáradozásaikkal, szintén nagy mértékben járultak hozzá, hogy egyházmegyénk hajója helyes irányban haladjon és értékeink megmenthetők legyenek. Köszönetet mondok lelkész testvéreim és tanító testvéreim buzgó működéséért is, hogy nem felejtették el, mit jelent magyar papnak, s tanítónak lenni, s a legnehezebb körülmények között is a magyar parokiák és iskolák nem csupán az istenfélelemnek voltak melegágyai, de a magyar nemzeti érzésnek is. Végül köszönetet mondok az egyházmegyei közgyűlés minden alkotó tagjának, minden presbitériumának, s mindazoknak az egyháztagnak, akik hűségükkel, áldozataikkal lehetővé tették, hogy annyi sok vészteljes habok között nem merült el, s végre „révbe ért a hányt hajó“ egyházmegyénk hajója.

A huszonkét esztendő küzdelem alatt az egyházi élet mezejének sok kiváló hőst veszítettük el, akik abba a megnyugtató tudatban hunyták le szemeiket, hogy nem sokára magyar földben fognak pihenni. Rut hálátlanság volna ezekről meg nem emlékezni. Legyen szívünkbe zárt emléküik áldott, legyen álmuk nyugodt, zavartalan, édes anyának, az ismét magyarrá lett földnek kebelén, hantjaik felett pedig viruljon az egyház, viruljon a haza.

Rátérve mostmár egyházmegyénk legközelebbi multjára, meg kell emlékeznünk a nyugalomban levő volt kiskerekii ref. lelkészről, Lengyel Pálról aki néhány hónapja elköltözött az élők sorából. Betegségem miatt személyesen nem végezhettem temetését, annak a végzésére a berettyószéplaki lelkész testvéremet kértem fel. Kóporsójára az egyházmegye nevében koszorút helyeztettem, az egyházmegye részvétét is kifejezésre juttattam. Emlékének megörökítését kérem egyházmegyénk jegyzőkönyvének lapjain. Az értarcsai egyházban hosszú időn keresztül szolgáló lelkipásztor, Molnár József november hó 1-én nyugalomba vonult. A hivek egyhangu bizalma az ottani segéd lelkész, Molnár Lóránd felé fordult. A választás megejtésére Laczák Dezső lelkész és Csiha Sándor tanácsbíró urat kértem fel. Beiktatása, s választásának a megerősítése még nem időszerű. Nyugalomba vonult lelkész testvérünket azzal a kívánsággal bocsátjuk

el, hogy sokáig legyen része a békés nyugalomban, s továbbra is kíséresse annak a gondviselő Istennek az áldása, kinek egész életén keresztül hűséges szolgája volt.

Az érkeserüi lelkészi állást végre sikerült pályázat meghirdetésével betölteni. A szavazók majdnem egyhangulag Kiss Ferenc, nagylétai s lelkészt választották meg azon a közgyűlésén, amelyet Boruzs Lajos és Csiha Sándor tanácsbíró urak vezettek le. Az új lelkésznek a koncesszát már kiadtam, s november 2-án Boruzs Lajos, tanácsbíró ur hivatalába már be is iktatta. Megerősítése az egyházmegyei közgyűlés feladatai közé tartozik. A tanítói karban végbement jelentékeny számú változások következők: cs. Nagy Jolán Ottományba, Szabó Zoltán és Papp Etelka Szalacsra, Sipos Mária Nagykágyára, Hetei András Gálospetribé, Osváth Árpád Ertarcsára, Péntes Lajos Kiskerekibe, Jobbágy Bertalan és neje Margittára, Molitorisz Éva ideiglenesnek Érmihályfalvára, Debreczeni Ida és Ecsedi Irén Tótiba választottak meg.

Nem akarom az egyházmegyei közgyűlés kimért idejét igénybe venni abból a célból, hogy a hivatalomban végzett munkát részletesen felsoroljam. Éppen azért csak a legfontosabb intézkedések megtételét említem fel: a tanítói állásokat megerősítettem, a különböző folyamodványokat, véleménnyel ellátva elküldöttem, kongrua bevallásához az összes lelkészek jövedelméről szóló kimutatást javaslattal ellátva felterjesztettem, személyi törzslapokat kiigazítottam, körleveleket küldöttem, a segéd lelkészek fizetéséről szóló kimutatást minden hó elsején kiállítottam és felküldöttem, az adóhátrálékosokról szóló kimutatásokat megerősítettem. A canonica vizitáció megtartására Boruzs Lajos, Bokos József, Egey István és cs. Nagy Dániel urakat felkértem az egyes egyházak számadásait a számvevőszék ülésében résztvéve aláírtam, egyházmegyei pénztárnokot felhívtam, hogy az egyházak be nem fizetett járulékait december hó végéig szedje be, választók névjegyzékét bekértem, azonban sajnálattal kell jelentenem, hogy 25 helyről még mind e mai napig nem érkezett be. Meg kell még említenem, hogy a kiskerekii egyházban a Mészáros György volt gondnok és Páll Ferenc presbiter elleni két rendbeli panaszra a vizsgálatot elrendeltem, azt Farkas Lóránd tanácsbíró ur

foganatosította is. Szabó Lajos poklosteleki presbiter lelkész és tanító elleni panaszát is intézkedés tárgyává tettem, a vizsgálatot és a fegyelmi eljárást elrendelve, a vizsgálat megejtésére Kotzó Jenő tanácsbíró urat kértem fel. Nagy Jenő, poklosteleki segéd lelkész valamint Ludmann Lajos lelkész ellen beérkezett panaszt is nyilatkozattételre kiadtam. Tompa Róza fizetése ki nem szolgáltatása miatt tett panaszt az albisi egyház ellen, amelyben a lelkész és Kemecsei György igazgató tanító egymás elleni elégedetlensége ismét felütötte fejét. Terjedelmes beadványaikat, amelyek többször megérkeznek az esperesi hivatalba, áttanulmányozván, szomoruan sóhajtok fel, Istenem, milyen eredményes munkát tudna az a két egyén kifejtteni, ha azt az energiát, amelyet egymás ellen fejtenek ki, vállvetett munkával az egyház ügyének előmozdítására fordítanák.

Nagytiszteletű és Méltóságos egyházmegyei közgyűlés! A gálospetri egyházban lelkész és presbitérium között súlyosabb természetű ellentét merült fel, mely azzal nyert gyors befejezést, hogy a lelkész nyilatkozatot adott arról, hogy 1941 január elsején állásáról lemond. Az idő, amely a lemondása után következett zavaros volt: a románok mozgósítása s a magyar katonai kormányzás erre az időre esett, s a lelkésznek nem volt alkalma arra, hogy más lelkészi állásban helyezkedjék el. Ekkor, 1941-ben lelkész és presbitérium arra kért, hogy tekintsem meg nem történtnek a lelkész lemondását. Az egyházmegyei elnökség belement abba hogy 1942 január 1-ig meghosszabította a lelkész elhelyezkedésének terminusát, ahhoz azonban, nem járulhatott hozzá, hogy a lelkész lemondását meg nem történtnek tekintse, mert úgy érzi, hogy ehhez joga nincs. Közeledvén a meghosszabbított terminus ideje, a presbitérium újabb határozatot küldött be hivatalomba, megismételve abban ez év elején beadott kérését. Ezt a kérést én kénytelen vagyok mostani jelentésemmel az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszteni, mert az egyházmegye elnöksége mostmár arra sem érzi magát jogosnak, hogy újabb meghosszabbítást adjon. Méltóztassék tehát e kérdésben határozatot hozni. Az elnökség véleménye az, hogy talán a lelkész és az egyház érdekében az lenne a legjobb elintézési mód,

hogya az egyházmegyei közgyűlés még egy évig, vagyis 1943 január elsejéig meghosszabbítaná a lelkész elhelyezkedéséhez megkívánt időt. Már előbb érintettem azt, hogy az érkeserői presbitérium ellen hozott megtorló határozatot nem hajtottam végre, bár a presbitérium nem teljesítette kötelességét. Hogy miért történt ez, a következőkben adom elő: a Püspök urnak az volt a régóta gyakorolt álláspontja, hogy a lelkészi állások betöltése előtt az illetékes presbitériumoknak ki kell szolgáltatniok a díjlevelet, addig nem lehet a lelkészi állást pályázat céljából meghirdetni. Az érkeserői lelkész választás ideje alatt kétszeri hosszabb időt igénylő beszélgetésben igyekeztem a Püspök urat álláspontjának megváltoztatására bírni, miután azonban sikerre nem vezetett, kénytelen voltam azt az indítványt tenni az egyházmegyei közgyűlésnek, hogy a presbitérium felosztatását kimondó határozatot hozza meg az érkeserői presbitérium ellen, ha az még utolsó felszólításra sem írja alá a díjlevelet. Az érkeserői presbitériumi gyűlésen beláttam, hogy ez a szigorú intézkedés egészen célt tévesztett, mert ennek a presbitériumnak nem büntetés a felosztatás, mert hiszen szívesen lemond magától is. A díjlevél kiszolgáltatását pedig úgy értelmezi, hogy ha ez az ő joga, akkor ahhoz is joga van, hogy kevesebbet állapítson meg, mint a régi díjlevél. Meggyőződtem arról is, hogy a presbiterek külön-külön nem tiltakoznak az ellen, hogy ők az új lelkésznek a régi díjlevél alapján megállapított díjazását ki ne szolgáltatassák, csak azt nem vállalják, hogy ők vegyék a nép nyakába a díjlevél aláírásával a régi terhet. A díjlevél kiszolgáltatása tehát rájuk nézve olyan súlyos kötelesség, amelyet véleményük szerint nem is kellene rájuk bízni. Mérlegelve a dolgokat, hogy mi fog történni a felosztatás után, választható-e Keserűben olyan presbitérium, amely vállalja a néppel szemben a felelősségteljes díjlevél aláírást, ki fogja vezetni időközben az ügyeket, s kapok-e bárhol is olyan presbitériumot, amellyel kitűzött célokat elérhetem,?: eltekintettem a presbitérium felosztatásától, ahelyett a főtiszteletű Püspök urhoz írott levélben kifejtettem azt, hogy az egyházi törvényekben sehol sincs olyan §, amely a presbitériumot kötelezné a díjlevél kiszolgáltatására. A presbitériumnak csak ahhoz van joga,

hogy a díjlevél tételeit értékcsökkenés nélkül megváltoztassa. Ez a jog Keserűnek megadatott, s az egyházmegyei közgyűlés is foglalkozott a presbitérium ilyen irányu elhatározásával, azt elutasítva. Feltártam a Püspök ur előtt, hogy felfogása minden lelkeszi állás betöltése alkalmával egy hosszú kellemetlen huza-vonának az előidézője, s kijelentettem végül, hogy a felelősséget minden bekövetkezőkért a Püspök urnak kell vállalnia, mert az én álláspontom az, hogy az esperesnek az egyházi törvények szerint nem csupán joga van ahhoz, hogy a pályázatott meghirdesse, de annak a meghirdetése egyenesen kötelessége. Ekkor a püspök ur szabad kezet adott. Az állás meghirdetése meg is történt s az állás minden incidens nélkül be is töltetett. Felteszem a kérdést, büntethetem-e a presbitériumot olyan magatartás miatt, amely nem szolgál akadályul abban, hogy az állást betöltsen, mert a presbitérium határozata nélkül is el tudom intézni az állás betöltését a díjlevél meghirdetése által. Véleményem az, hogy a leghelyesebb eljárást fogatosítottam. Nem semmi bevétele volt ez az eljárás annak az elkötelező határozatnak, amely kezdeményezésemre hozatott meg, hanem a változott viszonyoknak megfelelő, komoly meggondoláson alapuló intézkedés, melyet a következmények is igazoltak. Méltóztassék intézkedésemet jóváhagyni. Tett intézkedéseim jóváhagyást kérve, vagyok a nagytiszteletű és méltóságos közgyűlésnek alázatos szolgája.

Szabó Zoltán

ref. esperes.

a) Amidőn Közgyűlés tudomásul veszi az Esperes ur időszaki jelentését és a tett intézkedéseket jóváhagyja, Isten iránti mélységes hálával fejezi örömét a fölött, hogy a triánoni határ által elválasztott egyházak újra egyesülhetnek egyházmegyénk kebelében és az Isten kegyelméből szerzett tapasztalatok kicserelésével egymásnak segítségére, javára lehetnek. Tegye az áldások Istene ezt az együtt működést zavartalan, békés és eredményes munkává Isten országa érdekében, Hazánk és népünk jobb jövőjének, Krisztus királyságának, a szeretet és igazság győzedelmének szilárd és bátor eszközévé.

b) Megboldogult Lengyel Pál, nyugalmazott kiskereki-i lelkipásztor emlékét jegyzőkönyvünk külön lapján örökítjük meg.

c) Örömmel üdvözli Közgyűlésünk az ujonnan választott és már be is iktatott Kiss Ferenc érkeserői lelkipásztort és egyházmegyénk ujonnan választott tanítóit. Legyen békés és áldott közöttünk való lakozásuk és minden jóra való igyekezetük és munkájuk eredményes.

d) Albis két vezető férfiának, a lelkipásztornak és kántortanítónak meg nem szűnő ellenségeskedéséről mely szomorúsággal értesül Közgyűlésünk. Egy szép és nagyrahívott gyülekezetéletében milyen rontó hatásu ez a rossz példa, azt talán ma még felmérni sem lehet, de hamarosan jelentkezni fog a nem-kivánatos eredmény Közgyűlésünk radikális orvoslást tart szükségesnek a nagyobb romlás megelőzésére.

e) Gálospetri ügye nyugvópontra jutott a lelkipásztor és a presbytérium megbékülésével, amit az esperesi hivatalhoz benyújtott presbytériumi határozat is igazol. Közgyűlésünk előtt azonban van egy kiábrándító példa, amely óvatosságot ajánl az ilyen természetű ügyekben. Épen ezért nem tekinti végleg lezártnak az ügyet, hanem még egyszer és utóljára meghosszabbítja a lelkész elhelyezkedésére adott terminust 1943 január 1-ig.

f) Az érkeserői lelkipásztori állás betöltésénél Esperes ur intézkedéseit jóváhagyólag veszi tudomásul közgyűlésünk, köszönetét nyilvánítva azért, hogy ezt az annyira elmérgesíthető és kiszámíthatatlan bonyodalmakat magában rejtő ügyet olyan simán és gyorsan elintézte Esperes ur bölcsesége.

g) A nyugalomba vonult Molnár József értarcsai lelkipásztortól áldáskivánással bucsuzik Egyházmegyénk. Adja Isten, hogy a hű szolga nagyon sokáig élvezhesse a megérdemelt nyugalmat derűs boldogságban, csendes békességben szeretleleitől körülvéve.

Emlékezete legyen áldott !

Lengyel Pál

nyug kiskereki-i lelkipásztornak,

ki mint megért kalász, 83 éves korában takarított be az Ur csűrét, 31 évig volt pásztor a kiskereki-i gyülekezetnek és összesen több mint 45 évig munkálkodott az Ur szőlőjében kitartással, vidám szívvel, erős kézzel és bátor öntudattal, mint Jézus Krisztus jó vitéze. A pályát megfutotta, a hitet megtartotta, eltépett néki az örökéletnek koronája. A kegyelem Istene adjon az ő megfáradt szolgájának csendes pihenést szülőföldjében, lelkének pedig örök idvességet az ő boldog országában !

35. szám.

A magyarországi reformátusok Egyetemes Konventje 377/1941 sz. határozatával közölte a dunamelléki, dunántuli, tiszáninneni, tiszántuli egyházkerületek azon egyházközségeinek névsorát, amelyekben az E. T. II. tc. 25 §-a értelmében lelkipásztorrá akár meghívás, akár pályázat útján csak az választható, aki előzően mint lelkipásztor, vagy mint teológiai tanár legalább két éven át működött, vagy aki egyéb lelkészi szolgálatot a teljes lelkészi képesítés megszerzése után legalább öt éven át teljesített.

Főtiszteletű Püspök urunk felhívja egyházmegyénket, hogy arra való tekintettel, hogy a lelkészválasztásról szóló 1933 évi II. egyházi törvénycikk 1942 jan. 1-én kerületünk területén is hatályba lép, jelölje ki a területén levő azon egyházközségeket, amelyekre az idézett törvénycikk vonatkozik.

Közgyűlésünk az érmelléki egyházmegye területén a következő egyházközségeket jelöli ki, mint amelyekre vonatkozik az 1933 évi II. tc. 25. §-a : Érmihályfalva, Bihardiószeg, Székelyhid, Margitta, Szalacs, Érsemjén. E kijelölés 1942. jan. 1-től 1946. dec. 31-ig marad hatályban.

36. szám.

A tiszántuli egyházkerület püspöki hivatala közli, hogy a tanácsbirói tisztségre elrendelt szavazásnál az érmelléki egyházmegyéből nem küldött szavazatot Bihar-diószeg, Piskolt és Poklostelek. Hibás szavazatot küldött Apátkeresztur és Csokaly.

Közgyűlésünk úgy a szavazatot nem küldő, mint a hibás szavazatot küldött egyházak lelkipásztoraival szemben az emei Szabályrendeletben megállapított birságot alkalmazza.

37 szám.

Olvastatott a Csonka Bihar-Érmelléki egyházmegye 1941 szept. 19-én tartott ülésének 3 a), b), c), d), e), f), i), j). számú határozata.

Közgyűlésünk 3 f). sz. határozat kivételével tudomásul veszi a hozott határozatokat, mint

amelyek a megszűnő Csonka Bihar Bihar-Érmelléki egyházmegyének és lelkeszi karának sajátos, főként anyagi természetű ügyeire vonatkoznak s amelyeknek bennünket érintő részeért csak hálás elismerésünket nyilváníthatjuk a nemesen gondolkodó lelkeszi karnak

A 3 f). sz. egyik részével szintén egyetért Közgyűlésünk és pedig azzal, amely a megszűnő egyházmegye számadásának vizsgálatára és jóváhagyására vonatkozik, de nem látja indokoltnak, hogy a hozzánk visszatérő egyházközségek számadásai és költségvetéseinek vizsgálata elvonassék a most már ténylegesen joghatóságot képező egyházmegyénk vizsgálata és jóváhagyása alól, miért is kimondja, hogy az 1942 jan. 1-ével egyházmegyénk keretébe lépő csonka bihar-érmelléki egyházmegyei egyházak kötelesek számadásukat és költségvetésüket egyházmegyénk számvevőszékéhez terjeszteni vizsgálat és jóváhagyás végett.

38. szám.

Az Országos Lelkeszi Nyugdíj- és özvegy-árva Gyámintézet egyházmegyei pénztárnokává
megválasztott Bakos József piskolti lelkipásztor.

39. szám.

Érkészüi gyülekezetünk f. évi okt. hó 5.-én tartott választó gyűlésén nagy szótöbbséggel Kiss Ferenc nagylétai s. lelkeszt választotta lelkipásztorául. Az új lelkipásztor nov. 2.-án ünnepélyes beiktatás alkalmával állását el foglalta.

Közgyűlés a választást tudomásul véve, úgy a választó gyülekezetre, mint a megválasztott lelkipásztorra Isten áldását kéri és Kiss Ferenc érkészüi lelkipásztort egyházmegyénkbe bekebelezi. Egyben elrendeli, hogy a bekebelési díjat választó gyülekezet és lelkipásztora 30 napon belül egyházmegyénk pénztárába fizessék be.

40 szám.

Tárgyaltatott a következő tanító-választások és tanítói díjlevelek megerősítése:

a) Ottomány véglegesíti Cs. Nagy Jolán ideiglenes tanítónőt. Díjlevele: természetben lakás és évi 140 P. az egyháztól. Államsegély.

b) Szalacs kántortanítóvá választja Szabó Zoltán volt szamoszegi kántortanítót a köv. díjlevéllel: 1) Kántori javadalom: lakás természetben melléképületekkel, egy kat hold udvar és kert, tizenkét kat. hold föld, évi nyolc m³ tűzifa, évi 200 P. a megállapított stóla. 2.) Tanítói javadalom évi 1008 P. havi részletekben fizetve, államsegély.

c) Kágya véglegesíti Erdélyiné Sipos Mária ideiglenes tanítónőt.

d) Érmihályfalva ideiglenes tanítójává választja Moliterisz Klára okl. tanítónőt. Díjlevele: lakás természetben, évi 720 P. államsegély.

e) Margitta rendes tanítóvá választja Jobbágy Bertalan szögligeti lévita-tanítót. Díjlevele: évi 140 P. lakáspénz, államsegély.

f) Margitta III. sz. tanítói állásra megválasztja Jobbágy Bertalanné, Taar Vilma Katalin okl. tanítónőt a köv. díjlevéllel: évi 140 P. természetbeni lakás, vagy lakáspénz, államsegély.

g.) Kiskereki kántortanítóvá választja Péntes Lajos okl. kántortanítót a köv. díjlevéllel: Tanítói javadalom: évi 548 P. havi előleges részletekben fizetve, Kántori javadalom: természetbeni lakás, tíz köbméter tűzifa beszállítva, hat és fél kat, hold agrárföld, melynek adóját az Egyház fizeti, stóla. Tanítói államsegély,

h) Szalacs tanítójává választja Papp Etelka okl. tanítónőt a köv. díjlevéllel: évi 140 P, havi részletekben fizetve, lakás, államsegély.

i.) Értarcsa kántortanítójává választja Osváth Árpád okl. kántortanítót a köv. díjlevéllel: lakás természetben gyümölcsös kerttel, 508 P. vagy ennek ellenértéke képen 16 hold föld, melynek adóját Egyház fizeti, 8 legeltetési jog, stóla, államsegély.

j.) Gálospetri kántortanítójává választja Hetei András okl. kántor-tanítót, a köv. díjlevéllel : lakás természetben kerttel, egyház pénztárából havi 16.66 P. tizenkettő mázsa buza minden év szeptemberében fizetve az egyház magtárából, nyolc méter kemény tűzifa beszállítva, 10 kat. hold 1324 négyszögöl föld haszonélvezete, melynek minden adóját az Egyház fizeti, stóla.

k.) Tóti rendes tanítójává választja Ecsedy Irén okl. tanítónőt a köv. díjlevéllel : természetbeni lakás, évi 140 P. az egyház pénztárából, államsegély.

l.) Tóti ideiglenes tanítójává választja Debreczeni Ida okl. tanítónőt a köv. díjlevéllel : természetbeni lakás és kert, évi 735 P. az egyház pénztárából, államsegély.

Közgyűlésünk a törvényesen megejtett választásokat megerősíti, a rendes tanítókat bekebelezi, elrendelvén, hogy a bekebelezési díjat úgy az egyházak, mint a tanítók 30 napon belül az egyházmegye pénztárába fizessék be.

A bemutatott díjlevelek megerősítést nyernek.

41 szám.

Hivatalos esküt letették a következő tanítók : Pénzes Lajos, Hetei András, Osváth Árpád, Jobbágy Bertalan, Jobbágy Bertalanné, György Ilona, Ecsedi Irén, Moliterisz Klára, Erdélyiné Sipos Mária, Cs. Nagy Jolán és Papp Etelka.

Esperes ur melegen üdvözli egyházmegyénk új munkásait.

42 szám.

Tárgyaltattak az Emei. Lelkészegyesület köv. javaslatai.

a) Tekintettel arra, hogy a tavaszi közgyűlésen elfogadott egyházmegyei költségvetés nem alkalmazkodott ama másik egyházmegyei határozathoz, mely a napidíjakat és tiszteletdíjakat a régi Korona értéknek 1.40-nel szorzása útján állapítja meg Pengőben, hanem a leiben megállapított összegeket vette figyelembe a kivetésnél, javasolja Lelkészegyesület, hogy ez évben, illetőleg az új Szabály rendelet megalkotásáig maradjanak érvényben az eddig fizetett napi és tiszteletdíjak, kivéve az emei. köz-

gyűlési napidijakat, amelyek hét Pengőben állapittassanak meg.

Közgyűlésünk fenti javaslatot határozattá emeli, hogy ezen a címen ne kelljen az Egyházmegye költségvetését nagyobb összegű pótkivetéssel növelni.

b) Lelkészegyesület javasolja, hogy 1942 jan. 1-től kezdve, amikor már reánk is vonatkozik az új lelkészválasztási törvény, ennek megfelelően állitassék fel egy jelölő bizottság, mely álljon az elnökségen kívül Kalmár István lelkészi és Farkas Lóránd vil. tbiró urakból, póttagokul választván Boruzs Lajos lelkészi és Bónis Elemér vil. tbiró urakat.

Közgyűlésünk a javaslatot elfogadván, egyhangulag megválasztja a lelkészjelölő bizottság rendes tagjaiul az Elnökség mellé: Kalmár István lelkészi és Farkas Lóránd vil. tbiró. póttagjaiul pedig Boruzs Lajos és Bónis Elemér tbiró urakat.

43 szám.

Tárgyaltatott a vallásoktatás felügyeletére vonatkozó Szabályrendelet és Utasítás tervezete a tanügyi bizottság véleménye alapján.

Közgyűlésünk a tervezetet olyan kifogástalan munkának találja, hogy ahhoz hozzátenni a maga részéről semmit nem óhajt tehát teljes egészében változatlanul elfogadja.

44. szám.

Számvevőszék jelentése:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés.

A kebelbeli egyházak 1940 évi számadásainak és 1941. évi költségvetéseinek megvizsgálásáról van szerencsém a következő jelentést betérjeszteni:

Az egyházm. számvevőszéke 1941. Nov. 7-én tartott ülésében a számadásokat felülvizsgálta s azokra nézve a köv. eredményeket állapította meg:

1. 35 egyház közül nem adott be se számadást se költségvetést Gálospetri, csak költségvetést nem adott be Érkeserü.

2. Teljesen rendben találtatott a következő 16 egyház számadása: Albis, A-keresztur, Asszonyvásár, Bályok, B-széplak, B-félegyháza, Érábrány, Érköbölkut, Érsemjén, Kiskereki, Margitta, Micske, Ottomány, Szalacs, Székelyhid és Monospetri.

3. Kisebb, lényegtelen hibák voltak 8 egyház számadásában. Ezek: B-vajda, Éradony, Érmihályfalva, Érolaszi, Hegyközszentmiklós, Magyarkéc, Góti, V-ábrány, Kágya.

4. Nagybb hibák észleltetek 4 egyházban: Érbogyoszló, Értarcsa, Piskolt, Poklostelek, Szentjobb.

5. Legtöbb hiba csuszott be a köv. 4. egyházban: Bihardiószeg, Csokaly, Érkeserü és Hegyközszentimre.

Fontosabb hat. jav -ai a számvevőszéknek a köv:

1. A számadást be nem nyújtó G-petri utasítatik számadásainak 30 nap alatti benyújtására s ha a kése delmet kellőleg indokolni nem tudja 20 P. birság pénz és a költségek megtérítésére v. fegyelmi eljárás megindítására marasztaltassék el lelkipásztor.

2. Költségvetését Érkeserü 30 nap alatt terjessze be számvevőinkhez szóval jelentést adjon be a nt. esperesi hivatalnál.

3. Érbogyoszló alapokról adjon számadást 30 nap alatt s jelentsen róla esperesi hivatalnak.

4. Értarcsa pénzt. maradványa 70.50 Lei (2.35 P.)-re javíttatik s 30 nap alatt a magtárról adjon számodást és jelentse ennek megtörténtét esperesi hivatalnak.

5. Poklostelek utólagosan az adófőkönyvi kivonatot és adóbesz. naplót terjessze be.

6. Bihardiószegnek számadásai vissza adatnak, hogy gondn. naplóját rendesen lezárja, aláírassa s a becsuszott sok hiba következtében a számadás újra átdolgozott formában adassék be 30 nap alatt s arról jelentés adassék be esperesi hivatalnak.

7. Csokaly utasítatik, hogy alapszámadásaival a vagyoni és naplószámadást különítse el. Igazolja 800 Lei magtári termény árának — mely a magtárpénz alapnál elszámolva nincs — holvételét. És jelentést adjon 874 lei

készpénz előállításáról a Folyótőke alapnál, mely előző évben kölcsönnek volt feltüntetve és erről 30 nap alatt jelentést adjon Esperesi hivatalnak.

8. Érkeserű utasítatik, hogy az alapokról és magtárról számadást köldjön s a költségvetést terjesze be.

9. Hegyközszentimre az 1939 évi nyugták helyett az 1940 évi nyugtákat küldje be s az alapokról is küldjön számadást 30 nap alatt.

10. Nagykágya alapokról előirt nyomtatványon adjon számadást s a vagyon elhelyezést számvevőhez mutassa ki.

11. Javasolja Számvevőszék, hogy egyházaink számadási nyomtatványikat 1942 jan. 1-től kezdve Debrecenből, a Tiszántuli Egyházkerület nyomtatványraktárából szerezzék be.

12. Az Egyházmegye f. évi költségvetése nem fedezi a kiadásokat, miért is kéri Számvevőszék a Közgyűlést: méltóztassék a kivetést lélekszám után kettő fillérrel felemelni.

Közgyűlés a Számvevőszék jelentését tudomásul veszi.

A kifogástalan számadásokat és Költségvetéseket megerősíti.

A kifogásolt számadásokra és költségvetésekre vonatkozó, valamint egyéb javaslatokat határozati erőre emeli.

45. szám.

a) Belmissziói előadó bemutatja az érmelléki ref. egyházmegye egyházaihoz tartozó tanyákon lakó magyar ref. híveknek összesítő kimutatását, melyet az esperesi hivatal által bekért adatok alapján állított össze.

Egyházmegyei közgyűlés a kimutatást tudomásul veszi s gondozási segítség elnyeréseért tovább terjeszti.

b) E. m.-i. belmissziói előadó felolvassa az érábrányi misziói kör 1940. évben végzett munkájának összesítését.

Egyházmegyei közgyűlés örömmel veszi tudomásul az elért eredményt annál is inkább, mert lelkész sem időt, sem pénzt nem kimél, csak a mentő munkát végezhesse.

46. szám.

Dr. Benedek Imre volt székelyhidi s.-lelkész, jelenleg nagyváradai lakos a megélhetés nehézsége miatt kénytelen más életpályán működni. Kéri Közgyűlésünket, engedje meg, hogy lelkészi jellegét ezután is megtarthassa.

Közgyűlésünk Dr. Benedek Imre lelkész-jellege megtarthatása iránti kérését elfogadja mindaz ideig, míg állásviselése a lelkészi jelleggel nem ellenkezik, így kérését jóváhagyás végett az Egyházkerületi Közgyűléshez felterjeszteni határozza.

47 a.) szám.

A poklosteleki ref. egyház beterjeszti kérvényét a templom tetőzetének kijavítására vonatkozólag valamint lelkészi istálló, fáskamara és többi melléképület javítására vonatkozólag. Mellékeli kérvénye mellé a névszerinti szavazással hozott presbiteri határozatot és a presbiteri határozattal elfogadott költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés a templom renoválására, valamint a lelkészi melléképületek építésére az engedélyt megadja.

47 b.) szám.

A poklosteleki ref. egyház megrongált temploma tetőzetének kijavítására valamint az egyházi melléképületek kijavítására és felépítésére 5000, azaz ötezer P. kölcsönt akar felvenni az egyház ingatlanaira való bekebelezés mellett. Mellékeli kérvénye mellé a névszerinti szavazással hozott presbiteri határozatot, mely 3500 P. kölcsön bekebelezés melletti felvételét határozza el.

Egyházmegyei közgyűlés a poklosteleki ref. egyháznak engedélyt ad arra, hogy az egyház ingatlanaira való bekebelezés mellett 3500 P. kölcsönt felvehessen. Kötelezi azonban a felvett összegnek 5 esztendő alatti pontos visszafizetésére,

47 c.) szám.

A poklosteleki ref. egyház engedélyt kér arra, hogy az egyházi épületek javítására felveendő 5000 P. kölcsön-

nének törlesztésére évenként 500 P. pótdadót vessen ki. Mellékeli a szabályszerűen hozott pótdadó kivetését kimondó presbiteri határozatot.

Egyházmegyei közgyűlés a pótdadó kivetéséhez hozzájárul.

48. szám.

A piskolti ref. egyház bemutatva a f. év október 26-án 3-ik szám alatt szabályszerűen hozott presbiteri határozatát, a lelkészlak tervrajzát és 20000 P-ős költségvetését, a lelkészlak újraépítésére engedélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészlak újraépítésére az engedélyt megadja, a bemutatott tervrajzot és 20000 P-ős költségvetést megerősíti.

49. a) szám.

A piskolti ref. egyház a királyhágómelléki Egyházkerülettől az ujjáépítendő lelkészi lak költségeire 2000 P. egyszersmindenkori segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés ismerve a piskolti ref. egyház nehéz anyagi helyzetét, felhatalmazza esperest arra, hogy az esetre, ha a piskolti egyház igazolja azt, hogy a lelkészlak felépítésének költségeivel magát súlyosan megterhelte, a legmelegebb pártolással ajánlja piskolti egyházat a kért segélyre.

49. b) szám.

A piskolti ref. egyház 20000 P-ős tőkekamat segélyt kér kölcsön, úgy hogy azt husz egyenlő részletben fizeti vissza. Mellékeli kérvényét, valamint a kölcsön felvételét kimondó szabályszerűen hozott presbiteri határozatot, amelyben elkötelezi magát arra, hogy a kölcsönt 20 egyenlő részletben fizeti vissza.

Egyházmegyei közgyűlés a kölcsön felvételéhez hozzájárul és a piskolti ref. egyházat a kölcsön megadására ajánlja. Egyben elkötelezi a ref. egyházat, hogy a kölcsönt 20 egyenlő részletben törlessze le.

50. szám.

Az érmihályfalvai ref. egyház presbitériuma az 1941. jun. 22-én tartott gyűlésén kimondotta, hogy az érmihályfalvai 602. számú telekkönyvi betétben a +1 sorszám 1217 h. r. sz. házát visszaadja telekkönyvi tulajdonába az érmihályfalvai gazdakörnek, mint eredeti tulajdonosnak, amely ingatlan a román megszállás alatt csak azért irratott át az egyház nevére, hogy a román hatóság az érmihályfalvai gazdasági egylettől el ne vegye.

Egyházmegyei közgyűlés az ajándékozási szerződéshez hozzájárul és engedélyt ad arra, hogy az érmihályfalvai gazdasági egylet az érmihályfalvai 602. telekkönyvi betétben a +1 sor 1217 hrsz. kis uccában levő házastelket a maga nevére átírássa. A telekkönyvi átírásokkal felmerülő összes költségek a gazdakört terhelik.

51. szám.

Az érmihályfalvai ref. egyház bemutatja azt az ajándékozási szerződést, amely szerint özv. Csiri Sándorné érmihályfalvai lakos tehermentes ingatlanokat ajándékozott a mihályfalvai ref. egyháznak. Az ajándékozott tanya nagysága 300 hold föld a peniszleki határban. A házastelek értéke igen nagy, 11 nagy bolthelyiség van benne, azonkívül több lakószoba. Mellékeli a presbiteri, ajándékot elfogadó határozatot és kéri annak minél hamarábbi jóváhagyását, mivel a múlt hó 15-én megjelent miniszteri rendelkezés értelmében az ingatlanok átírása, ha a szerző fél más községben lakik, nehézségbe ütközik.

Egyházmegyei közgyűlés ügyésznek a véleménye alapján, miszerint az ajándékozás tárgyát képező ingatlan tehermentes, és határozottan egyházunk és annak intézményei célját szolgálja, a létrejött jogügyletbe hozzájárul, és végső megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza. Ugy szintén megerősíti a beterjesztett Csiri Sándor és felesége, Kacso Terézia nevét viselő alapító levelét is, s vége jóváhagyás végett mind a négy példányát az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni

határozza. Elhatározza egyházmegyei közgyűlés, hogy a nagylelkű adományozó nevét jegyzőkönyvében külön lapon megörökíti. Az Elnökséget felkéri, hogy az egyházmegye köszönetét juttassa el a nemes szívű adományozóhoz, s az érmihályfalvai egyház vezetőségét felhívja, hogy gondoskodják arról, hogy ez az egész reformátusság életében is nagyjelentőséggel bíró nemes cselekedet követendő példaként a református sajtó útján is hozassék tudomására az egész magyar reformátusságnak.

52. szám.

Az érmihályfalvai ref. egyház jóváhagyását kéri annak a presbiteri határozatnak, amely f. év április 27-én 4. szám alatt hozatott, s amely néhai Kocsár Lajosné született Sziki Etelka hagyományából házhely parcellák örök áron való eladására vonatkozik. Mellékeli a vázrajzokat, az adásvételi szerződéseket, valamint a már említett presbiteri határozatot. Az eladásból befolyt összeg a hagyománnyal kapcsolatos átírási és ügyvédi költségekre fordított s az eladott ingatlanok az egyháznak semmi nemű haszont nem hajtottak.

Jóllehet az egyház törvények előírják, hogy az egyház vagyonának elidegenítése csak a felsőbb egyházi hatóság jóváhagyásával eszközölhető; utólagosan, tekintettel azon rendkívüli körülményre, hogy az eladás idejében a felsőbb jóváhagyás megszerzése akadályokba ütközött, egyházmegyei közgyűlés hozzájárul ahhoz, hogy a Kocsár Lajosnéól örökölt görberéti dűlőben 3003/1, 3304/1 és 3297/8 számok alatt foglalt ingatlanokból, Kois Károly és neje Király Anna 3304/3, 3304/4, 3297/11 és 3297/12 új parcellákat 100 n. ölnyi területtel, Kozák Lajosné, sz. Dávid Juliánna 3304/5 és 3297/13 számú új parcellákat 500 n. ölnyi területtel, M. Kovács Sándor és neje, Bodnár Ilonának a 3304/6 és 3297/14 sz. parcellákat 500 n. ölnyi területtel, Kállai Sándor és neje Kutyalvi Anna

3304/7 és 3297/15 sz. parcellákat, 500 n. ölnyi területtel 500, azaz 500 P-ért örök áron megvett.

Vágó Ferenc és neje, Kiss Jolán érmihályfalva község 3924 sz. betétjében 6 és 7 sor-számok és 3419/1 és 3419/2 hrsz. számok alatt szántó a Bakkfa erdőben 630 öl és erdő a Bakkfa erdőben 1550 n. öl terjedelemben 516 P 66 f-ért örök áron megvett. E határozat az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztendő.

53. szám.

A szentjobbi ref. egyház 34—1941 számú határozatával elhatározta, hogy a teljesen elavult és megrongált Zsindely helyett templomát cseréppel fedi be. A munkálatokra a megfelelő fedezete megvan.

Egyházmegyei közgyűlés a szentjobbi ref. egyháznak a templom kijavítására az engedélyt megadja.

54. szám.

A szentmiklósi ref. egyház azt a kérését terjeszti elő, hogy engedélyeztessék az, hogy két beomlott pincéje közül az egyiket eladhassa s annak árát a másik pince kijavítására fordítsa. Mellékeli az ilyen értelemben hozott presbiteri határozatot.

Egyházmegyei közgyűlés az egyik pince eladására az engedélyt megadja olyan feltétellel, hogy annak árát a másik pince kijavítására tartozik fordítani az egyház.

55. szám.

Közgyűlés a jegyzőkönyvet felolvasottnak és hitelesnek jelentvén ki.

Esperes ur buzgó imádságával az ülés berekesztetett.

Jelen jegyzőkönyv 30—45 számait Boruzs Lajos lelkészi főjegyző, — 46—49 számait Egey István lelkészi aljegyző, — 50—54 számait Gönczy Sándor világi aljegyző jegyezte.

Tartalom-jegyzék.

Sorszám		lapszám
1.	Belmisziói jelentés	50
2.	Benedek Imre dr. lelkeszi jellege	96
3.	Berekesztése közgyűlésnek	100
4.	Biharvajda kölcsönének visszafizetése	51
5.	özv. Csiri Sándorné adománya	98
6.	Csonka-Bihar-Érmelléki egyházmegye határozatai	89
7.	Csonka Bihar-Érmelléki Esperes üdvözlete	38
8.	Egyházak kijelölése lelkeszválasztás szempontjából	89
9.	Eskütétele tanítóknak	92
10.	Esperesi jelentés 1939-ről	10
11.	Esperesi jelentés 1940-ről	60
12.	Éradony alapjainak visszaállítása	55
13.	Érábrányi missziói kör munkája	95
14.	Érkeserüi lelkeszi díjlevél	50
15.	Érkeserüi lelkeszi javadalom-bevallás	38
16.	Érmihályfalvai Gazdakör házának visszaadása	98
17.	Érmihályfalvai házhelyparcellák eladása	99
18.	Értarcsai alapok visszafizetése	52
19.	Értarcsa kölcsöne	51
20.	Fiu-internátus Nagyváradon	49
21.	Gondnok megnyitó beszéde	6
22.	Gulácsy Sándor dr. lemondása ügyészségéről	39
23.	Gyámintézet (emei) számadása	46
24.	Hegedüs Albert emléke	31
25.	Hegyközszentmiklósi egyház pincéjének javítása	100
26.	Hegyközszentmiklós segélykérése	53
27.	Helyzet-jelentések 1940-ből	17
28.	Helyzet-jelentések 1941-ből	66
29.	Hibás szavazatok	89
30.	Időszaki jelentés 1939 szept. 8-1941 május 15.	33
31.	Időszaki jelentés	79
32.	Imádsága esperesnek	5
33.	Jegyzőkönyv hitelesítése	55, 100
34.	Kerületi képviselő választása	51
35.	Kiss Ferenc érkeserüi lelkeszé választása	90
36.	Költségvetése az Egyházmegyének	40

Sorszám	lapszám
37. Költségvetések megerősítése	45
38. Laczák Dezső segélykérése	54
39. Lelkészegyesület javaslatai	47
40. Lelkészjelölő bizottság	93
41. Lengyel Pál emléke	87
42. Magyarkéc kölcsöne	53
43. Margitta alapjainak visszafizetése	54
44. Megnyitása a közgyűlésnek	59
45. Napi és tiszteletdíjak	92
46. Orosz Lajos nyugalomba vonulása	37
47. Orsz. Nyugd. és Gyámpénztáros választása	90
48. Ottományi orgonaalap	53
49. Piskolti egyház javára tett alapítvány	52
50. Piskolt kölcsöne	97
51. Piskolt lelkészlakot épít	97
52. Piskolt segélykérése	97
53. Poklostelek kölcsöne	96
54. Poklostelek pótdója	96
55. Poklostelek renoválásai	99
56. Pótkivetése egyházmegyének	95
57. Stóla megállapítás	48
58. Szabályrendelet átdolgozása	47
59. Szalacsi lelkészválasztás	38
60. Számadása emei. pénztárnak	40
61. Számadások jóváhagyása	45
62. Számvevői jelentés	93
63. Számvevőszék jelentése	40
64. Szentjobbi templomfedél ujitása	100
65. Tagok számbavétele	10
66. Tanítók eskütétele	39
67. Tanítóválasztások és díjlevelek megerősítése	91
68. Tanító-Egyesület javaslatai	48
69. Tanyai reformátusok kimutatása	95
70. Tóti alapjainak visszaállítása	52
71. Tóti lelkészválasztás	39
72. Vallásoktatási szabályrendelet	93
73. Vén István segélykérése	54

